

PREDLOG ZAKONA O INTERVENTNIH UKREPIH

ZA IZBOLJŠANJE PRIPRAVLJENOSTI SLOVENSKE VOJSKE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94) je bil sprejet leta 1994. Sprejem je pomenil konec prehodnega obdobja, v katerem se je od leta 1990 do leta 1994 postopno izoblikoval obrambni sistem Republike Slovenije kot samostojne države. Z Zakonom o obrambi sta se celovito uredila obrambni sistem, zlasti organizacija, struktura in naloge ter druga vprašanja Slovenske vojske kot klasične vojaške organizacije, ter področje civilne obrambe. Zakon o obrambi je bil prvič noveliran leta 1997 z Zakonom o spremembi in dopolnitvi Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 44/97) in še enkrat istega leta z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 87/97).

V posebnem poglavju so bila urejena delovnoppravna vprašanja po načelu, da za javne uslužbenke na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi posamezno vprašanje ni urejeno drugače. Zakon je za pripadnike stalne sestave Slovenske vojske uveljavil pogodbe o zaposlitvi za določen čas in uredil posebne delovne pogoje. Institut pogodbe o zaposlitvi, ki je pomenil posebno ureditev v odnosu do splošnega zakona o delovnih razmerjih, je bil v javni sektor uveden prvič. Z zakonom je bilo določeno, da poklicni vojaki lahko delajo v Slovenski vojski le do 45. leta starosti. Vse to je povzročilo več pobud za oceno ustavnosti zakonskih določb.

Naslednja, bistveno obsežnejša novela Zakona o obrambi je bila sprejeta leta 2002. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 47/02) s katerim so se bistveno razširile zakonske določbe, ki urejajo vojaško službo oziroma poklicno delo na obrambnem področju. V Slovensko vojsko je bila za nekatere formacijske dolžnosti uvedena kategorija vojaških uslužbencev. Širše so bili urejeni posebni pogoji dela, ki izhajajo iz narave in posebnosti vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju. Razširjene so bile možnosti za kadrovanje stalne sestave ter oblikovanje enot in skupin za opravljanje vojaške službe zunaj države. Uvedeno je bilo prostovoljno služenje v pogodbeni rezervi. Zakon je za delavce na obrambnem področju uvedel tudi pravico do sindikalnega združevanja in delovanja ter pogoje, pod katerimi to lahko poteka. Načrtno so se začele opuščati posamezne sestavine vojaške dolžnosti v miru, oktobra 2003 se je končalo tudi opravljanje vojaškega roka v miru. Z uveljavljanjem projekta poklicne vojske s pogodbeno rezervo (PROVOJ) se je bistveno povečala popolnitev prednostnih enot.

Hkrati s temi procesi so tekale tudi aktivnosti za vključevanje Republike Slovenije v Nato in EU. Neposredno pred polnopravnim članstvom je bila sprejeta druga novela Zakona o obrambi (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi, Uradni list RS, št. 40/04), s katero so se uredila še nekatera dodatna vprašanja, povezana z delovanjem v Natu, zlasti pa so se uveljavile rešitve, ki naj bi omogočile postopno odpravo dela kadrovske neskladij v vojski.

Podobno kot je potekal proces sprememb v obrambnem sistemu in Slovenski vojski, vendar z ustreznim zamikom, je teklo tudi normativno, organizacijsko in funkcionalno urejanje javnega sektorja. Tako so bili leta 2002 sprejeti novi zakoni o državni upravi, javnih uslužbencih in sistemu plač v javnem sektorju ter številni izvršilni predpisi, s katerimi se urejajo posamezna vprašanja v javnem sektorju. Vsi ti predpisi so vplivali tudi na obrambno področje, saj je Zakon o obrambi urejal zgolj tista vprašanja, ki so neposredno povezana z obrambnim delovanjem

oziroma temeljijo na posebnostih dela v vojski in na obrambnem področju sploh. Pri tem so bila ugotovljena tudi nekatera neskladja oziroma vprašanja, ki jih je treba še ustrezneje urediti, dopolniti ali spremeniti. S postopnim razvojem poklicne vojske so se ta vprašanja množila, 3 pojavljala so se nova in večala se je potreba po dodatni zakonski ureditvi opravljanja službe v Slovenski vojski. Z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju so bila določena izhodišča tudi za plače v Slovenski vojski. Organizacija in uvedba novega plačnega sistema za javni sektor sta trajali celotno obdobje od leta 2002 do leta 2008, s 1. 8. 2008 pa je bil opravljen prehod na nov plačni sistem. Za vojsko je bila namesto kolektivne pogodbe uveljavljena Uredba o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede (Uradni list RS, št. 71/08, 78/08 in 85/10).

Glede na navedeno stanje, ureditev nekaterih vprašanj vojaške službe v Zakonu o obrambi in doseženo stanje pri razvoju ter uveljavljanju poklicne vojske s pogodbeno rezervo je bila čedalje bolj izražena potreba po posebni zakonski ureditvi vojaške službe v Slovenski vojski, zato je bil leta 2007 sprejet Zakon o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07). Ta zakon je skladno z 22. členom Zakona o javnih uslužbencih uredil posamezna vprašanja vojaške službe za poklicne pripadnike Slovenske vojske v delu, ki v Zakonu o obrambi še ni urejen, oziroma je dodatno opredelil posamezna vprašanja, za katera so načela določena v Zakonu o obrambi. V Zakonu o službi v Slovenski vojski so se uredili tudi temeljni odnosi v vojaški organizaciji, ki neposredno vplivajo na izvajanje vojaške službe in so bili pred tem urejeni predvsem s Pravili službe v Slovenski vojski. Zakon o službi v Slovenski vojski je podrobneje uredil načine in oblike uresničevanja nalog Slovenske vojske, poveljevanje in druga vprašanja, ki so podlaga za učinkovito opravljanje vojaške službe. Posebej so se z zakonom uredile nekatere posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz posebnosti in odgovornosti vojaške službe in so bile v Zakonu o obrambi presplošno opredeljene. Tako je bila zagotovljena zakonska podlaga za učinkovitejše delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo ter za njeno kadrovsko popolnjevanje in prehajanje kadrov v civilne poklice po končani vojaški karieri.

V razvoju Slovenske vojske je postopoma začelo prihajati do zamikov pri vzpostavljanju načrtovanih zmogljivosti in do čedalje večjega razkoraka med stvarnimi zmogljivostmi in obveznostmi, prevzetimi v zavezništvu. Ta razkorak se je s širjenjem gospodarske in finančne krize še povečeval. Uveljavitev poklicne vojske in enotnega plačnega sistema ter nekatere druge rešitve v preteklem obdobju so čedalje bolj opozarjale na potrebo, da se dopolnijo temeljne strateške, razvojne in normativne rešitve na obrambnem področju. Leta 2009 je bil zato opravljen strateški pregled obrambnega resorja, katerega temeljni namen je bil pregledati obseg in strukturo zmogljivosti obrambnega resorja ter njegovo dotedanje delovanje in upravljanje, zlasti z vidika učinkovitosti in racionalnosti ter prispevanja k verodostojnosti Republike Slovenije v mednarodni skupnosti. Na podlagi tega pregleda naj bi se odpravile morebitne napake in pomanjkljivosti ter zagotovila kratkoročna in dolgoročna vizija razvoja, ki bi temeljila na realnih kadrovskih, materialnih in drugih zmogljivostih države.

Na podlagi ugotovitev o razvoju in stanju v Slovenski vojski je bila pripravljena in v Državnem zboru Republike Slovenije sprejeta Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 (Uradni list RS, št. 99/10). V njej so upoštevani ustrezni strateški in planski dokumenti Nata in EU. Aktualizirana so poslanstva in glavne naloge Slovenske vojske, zlasti pa je določeno načrtno doseganje ustrezne stopnje pripravljenosti in uporabnosti vojaških zmogljivosti za izpolnjevanje njenih poslanstev ter nalog. Ključni dolgoročni cilj razvoja Slovenske vojske ostaja zagotavljanje nacionalne obrambe znotraj sistema kolektivne obrambe in varnosti, skladno z razpoložljivimi kadrovske in materialnimi viri.

S sprejetjem Obrambne strategije RS, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije leta 2012, se je sklenila trilogija priprave prenovljenih strateških dokumentov z obrambnega oziroma nacionalno varnostnega področja. V Obrambni strategiji RS so opredeljeni interesi in cilji

Republike Slovenije na obrambnem področju, mednarodno varnostno okolje, viri ogrožanja njene nacionalne varnosti in tveganja na obrambnem področju, obrambna politika države, organiziranost obrambnega sistema, razpoložljivi obrambni viri za razvoj vojaških in civilnih obrambnih zmogljivosti države, uveljavljanje sprememb na obrambnem področju ter tveganja pri uveljavljanju teh sprememb in s tem pri uresničevanju obrambnih interesov in ciljev Republike Slovenije. Kot temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na obrambnem področju pomeni Obrambna strategija RS podlago za pripravo ter dopolnjevanje drugih operativnih in doktrinarnih dokumentov na obrambnem področju ter za normativno, organizacijsko in vsebinsko urejanje vprašanj, povezanih z obrambo Republike Slovenije, kot vhodni dokument v obrambnem planiranju pa bo pomembno vplivala tudi na pripravo srednjeročnih obrambnih programov.

S sodelovanjem v obrambnem planiranju Nata je Slovenija dosegla harmonizacijo nacionalnega 5 in zavezniškega planskega cikla. Znotraj ciljev zmogljivosti Nata, dogovorjenih med zaveznicami, je Slovenija potrdila svojo pripravljenost, da skupne zmogljivosti zavezništva sooblikuje s svojim prispevkom. Za Slovenijo Natov proces obrambnega planiranja pomeni pomembno sredstvo transformacije in razvoja obrambnih zmogljivosti države. Usklajeno planiranje, prevzem skupnih standardov zavezništva, skupna usposabljanja in mednarodne vaje ter mednarodne operacije imajo pomemben transformacijski učinek na Slovensko vojsko in obrambni sistem kot celoto.

Pri pripravi srednjeročnih obrambnih programov povzročata težave spreminjanje ocen makroekonomskih projekcij, ki so se po letu 2008 poslabševale, kar je vplivalo na dinamiko uresničevanja posameznih programov. Leta 2010 je bila v Slovenski vojski opravljena konsolidacija, organiziranost in struktura pa sta bili usklajeni z novim, zmanjšanim obsegom (10.000 pripadnikov). Leta 2011 je bila uveljavljena tudi reorganizacija upravnega dela Ministrstva za obrambo.

Slovenska vojska se je leta 2013 preoblikovala zaradi potreb v nacionalnem in mednarodnem okolju. Mednarodno okolje postaja vse bolj nestabilno, saj se pojavljajo novi vojaški spopadi na vzhodu Evrope, v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Hkrati smo se v zadnjem obdobju v državi soočili tudi z večjimi naravnimi nesrečami. Vse te spremembe zahtevajo vojsko, ki je odzivna, prilagodljiva in visoko izurjena, zmanjšanje sredstev zanjo pa je povzročilo potrebo po še racionalnejšem delovanju. Zaradi dolgoročnega delovanja na misijah je bilo treba ponovno poudariti pomen Slovenske vojske, tako v sklopu nacionalne obrambe kot na področju zaščite in reševanja. Drugi pomembni dejavniki transformacije so bili boljša umeščenost Slovenske vojske v prostor, racionalizacija stroškov, zmanjševanje odvečnih poveljstev in ravni poveljevanja ter ohranitev bojnega značaja. Temelj delovanja Slovenske vojske sta dve enakovredni pehotni brigadi, ki poleg pehotnih polkov združujeta vse rodove, nujne za njeno delovanje in nadaljnji razvoj. Združitev logistike omogoča centralizirano izvedbo logističnih procesov in zato zmanjševanje stroškov.

Omejitev poklicnega dela v vojski s prenehanjem zaposlitve na obrambnem področju v letu, ko vojaška oseba izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih, je bila uvedena v Zakonu o obrambi z namenom, da se sistemsko prepreči nastajanje preštevilne in prestare strukture v vojski. Določba se nanaša na podčastnike in častnike oziroma njim primerljive vojaške uslužbenke v stalni sestavi. Zakon o obrambi je v tem delu treba uskladiti z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15).

Težave, ki nastajajo pri urejanju delovnopравnih vprašanj za pripadnike stalne sestave znotraj javnega sektorja, so povzročile, da so se nekatere posebne zahteve, ki izhajajo iz poklicnega

opravljanja vojaške službe, uredile v Zakonu o službi v Slovenski vojski. Ker je ta ureditev še vedno v nekaterih primerih pomanjkljiva, se določbe, ki so v Zakonu o obrambi urejale delovnopravno področje, prenašajo v Zakon o službi v Slovenski vojski. Vendar gre predvsem za tista vprašanja, ki ne pomenijo temeljnih sistemskih rešitev za popolnjevanje in delovanje vojske in spadajo v ustavnopravni okvir, predviden za Zakon o obrambi. Dodatno je takšne predloge spodbudilo tudi Ustavno sodišče, ki je z Odločbo št. U-I-244/08-14 (Uradni list RS, št. 8/10) o spremembi dodatka za stalnost, ki se je z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju zmanjšal, čeprav je njegova višina določena v 98. f členu Zakona o obrambi, ki se sprejema s kvalificirano večino, presodilo, da je takšen poseg enega zakona v drugega skladen z Ustavo. Ustavno sodišče je presodilo, da gre pri dodatku za stalnost za vprašanje, ki ne spada v odločanje o vrsti, obsegu ali organizaciji obrambe, za katero se po Ustavi zahteva kvalificirana večina. Po mnenju Ustavnega sodišča je mogoče tako določbo v Zakonu o obrambi spremeniti tudi z zakonom, ki se sprejema z navadno večino. V tem predlogu bodo posegi v druge zakone minimalni, zato bo celovita ureditev, ki bi bila s sistemskega vidika najboljša, opravljena pozneje.

Spremenjene varnostne razmere v širšem varnostnem okolju, predvsem pa obsežna migrantska problematika, s katero sta se Evropa in Slovenija soočili leta 2015, so zahtevale vključitev vseh delov nacionalne varnosti v obvladovanje nastalih razmer. Kot nujen ukrep, povezan z varovanjem državne meje, so bila z novelo Zakona o obrambi novembra 2015 Slovenski vojski določena izjemna pooblastila pri širšem varovanju državne meje, ki jih lahko za točno določeno časovno obdobje vojski podeli državni zbor.

Vlada RS je januarja 2016 potrdila nov Srednjeročni obrambni program 2016–2020 (SOPR 2016–2020). Leta 2016 je bil na Ministrstvu za obrambo opravljen strateški pregled obrambe (v nadaljevanju SPO), katerega glavni cilj je bil določiti ukrepe in aktivnosti za zagotovitev pripravljenosti in obrambne sposobnosti Republike Slovenije, opredeljenih v strateških in razvojnih dokumentih na obrambnem področju. SPO je tudi podlaga za usmerjanje nadaljnega razvoja obrambnega sistema in njegovih zmogljivosti, da bo sposoben učinkovitega delovanja skladno s svojim poslanstvom. Na podlagi opravljenih analiz se kot ugotovitev predlaga, da se prizadevanja za izboljšanje obrambe države usmerijo v razvoj zmogljivosti za bojevanje, zagotovitev razmer za izboljšanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske, vzpostavitev mehanizmov za hitro povečanje sil ob vojaški ogroženosti države in za povečanje odpornosti države na sodobne in prihodnje varnostne grožnje. Pri tem je poleg bistvenega povečanja obrambnega proračuna ključen tudi celovit pristop pri zagotavljanju sistemskih razmer za delovanje poklicne vojske. V dokumentu Strateški pregled obrambe 2016 so kot ključni ukrepi na kadrovske in organizacijskem področju opredeljeni ukrepi za povečanje zanimanja za zaposlitev v Slovenski vojski ter za programirano zadrževanje in zaustavitev zmanjševanja kadrovske sestave mirnodobne in rezervne strukture Slovenske vojske.

Z Zakonom o službi v Slovenski vojski so bili v začetni fazi doseženi pozitivni učinki pri pridobivanju, nagrajevanju in zadrževanju kadra. Z nastopom finančne krize ter posledično s finančnimi restrikcijami v obrambnem resorju pa so se pozitivni učinki zakona pri nagrajevanju in pridobivanju kadrov po letu 2010 praktično izničili. Število pripadnikov stalne sestave Slovenske vojske se je začelo zmanjševati in ni bilo več mogoče zagotoviti načrtovanega obsega popolnitve stalne sestave. V obdobju od 31. 12. 2011 do 31. 12. 2016 se je število pripadnikov stalne sestave zmanjšalo za 647, kar je razvidno iz spodnje tabele.

Leto	Število pripadnikov SV
2007	7062
2008	7033
2009	7502
2010	7538
2011	7567

Leto	Število pripadnikov SV
2012	7435
2013	7313
2014	7133
2015	7009
2016	6920

Kljub več ukrepom število odhodov iz vojske presega obseg zaposlitev za okoli 100 pripadnikov na leto, pri čemer so najbolj kritična skupina vojaki. Vzroki za takšno stanje so predvsem v nizkih plačah, zahtevnosti vojaškega poklica, zahtevnih merilih za zaposlitev in v sklepanju pogodb za zaposlitev za določen čas, kar Slovensko vojsko kot delodajalca na trgu delovne sile postavlja v nekonkurenčen položaj. Takšno stanje zahteva sprejem ustreznih ukrepov za ustavitev negativnih teženj zaposlovanja ter zagotovitev primerljivosti delovnih mest znotraj posameznimi poklicnih skupin v javnem in zasebnem sektorju.

Enote Slovenske vojske so popolnjene 60%, kar je daleč pod zahtevanimi standardi zaveznitva (po katerih se ocenjuje SV), ki določa za pozitivno oceno stopnje pripravljenosti najmanj 90%.

Vrhovni poveljnik SV je že več let na podlagi letnega poročila o pripravljenosti Slovenske vojske podal oceno za delovanje SV v miru s povprečno oceno zadostno in za delovanje v krizi ali vojni za nezadostno. Pri tem je ocenil, da je najbolj problematična je popolnitev enot s kadri.

Na podlagi ocen je ob zadnjem ocenjevanju Vrhovni poveljnik oboroženih sil ugotovi, da SV ostaja na najnižji ravni sposobnosti delovanja.

Zakona o interventnih ukrepih za izboljšanje pripravljenosti Slovenske vojske bo omogočil delovanje in nadaljnji razvoj obrambnega sistema, zlasti pa Slovenske vojske, v kratkoročnem in dolgoročnem obdobju.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilji predloga zakona so:

Temeljni namen predloga zakona je zagotoviti nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega Sistema z ureditvijo boljšega statusa pripadnikov Slovenske vojske in tako ustvariti boljše delovne pogoje in zaposlitev v Slovenski vojski narediti bolj konkurenčno, predvsem pa uresničiti te cilje:

- posodobiti rešitve v zakonih z veljavo za obrambno področje, ki urejajo vojaško službo, za dvig zainteresiranosti zaposlovanja in ohranjanja zaposlitev pripadnikov,
- omogočiti nadaljevanje razvoja Slovenske vojske znotraj sistema kolektivne obrambe.
- urediti vrednotenje posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz specifičnosti in odgovornosti pri opravljanju vojaške službe, za katere so dosedanje izkušnje pri popolnjevanju in delovanju poklicne vojske pokazale, da niso ustrezno urejene;
- urediti zakonsko podlago za učinkovito delovanje poklicne vojske in njeno kadrovsko popolnjevanje;
- povečati zanimanje za zaposlitev v Slovenski vojski in zagotoviti zadrževanje kadrov ter zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave Slovenske vojske,
- znižati povprečno starost pripadnikov Slovenske vojske,
- doseči normativno določeno število pripadnikov Slovenske vojske.

2.2. Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- obrambne zadeve so zadeve v državni pristojnosti,
- poklicno in pogodbeno opravljanje vojaške službe je poseben, z zakonom urejen način

- uresničevanja državljske dolžnosti do obrambe države, določene z Ustavo,
- za delovnopravna vprašanja pripadnikov vojske in javnih uslužbencev na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi ali z Zakonom o službi v Slovenski vojski posamezno vprašanje ni drugače urejeno,
 - pri urejanju posebnih delovnih pogojev v Slovenski vojski, tako v Republiki Sloveniji kot za opravljanje nalog v tujini, je treba upoštevati tako posebnosti vojaške službe kot tudi mednarodnopravna izhodišča na področju delavskih pravic,
 - enako plačilo za enako delo in različno plačilo za različno delo glede na zahtevnost dela,
 - poklicni pripadniki oziroma pripadniki stalne sestave Slovenske vojske so del javnega sektorja, za katere se posamezna delovnopravna vprašanja in tudi plače urejajo ob polnem upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe v državi ali zunaj nje oziroma na obrambnem področju,
 - pripadnik ne more, kljub pogodbi o zaposlitvi, glede na posebne zahteve in odgovornosti vojaške službe kadar koli prenehati delati v vojski,
 - poklicni pripadniki stalne sestave vojske zaradi opravljanja vojaške službe ne smejo biti v slabšem položaju kot drugi javni uslužbenci.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona je oblikovan v treh področjih, vrednotenja posebnosti opravljanja vojaške službe, bonitet za pripadnike in odprave nepravilnosti, ki so posledica preoblikovanj plačnega sistema javnih uslužbencev in pokojninske zakonodaje oz. začetka izvajanja poklicnega upokojevanja v prvih treh letih.

Posebnosti opravljanja vojaške službe veljajo le za pripadnike in jih drugi javni uslužbenci ne poznajo. Do sedaj so te posebnosti bile upoštevane in ovrednotene skromno, njihove posledice na delovna razmerja in pravice iz dela ter samo opravljanje dela za pripadnike pa imajo velike neposredne učinke. Predlog zakona določa vrednotenje dela posebnosti vojaškega poklica.

Bonitete se pripadnikom določajo po vzoru drugih vojska, katere imajo urejene različne bonitete za pripadnike oboroženih sil. V Republiki Sloveniji velja pravni red in v skladu z njim se pripadnikom določajo bonitete za dosego večjega zanimanja za opravljanje vojaške službe.

Nepravilnosti, ki se odpravljajo so posledica vzporednega urejanja delovnih razmerij in pravic iz dela urejanju sistema javnih uslužbencev. Zaradi hierarhične strukture vojska so te posledice rušilne, predvsem na področju plač, kjer imamo danes več skupin pripadnikov, ki imajo nižje plače od svojih podrejenih z nižjimi čini. Nižje umeščeni v vojaški hierarhiji z višjimi plačami opravljajo manj zahtevna dela od svojih nadrejenih, kar je v vojaški organizaciji zaradi hierarhične strukture in načela enostarešinstva ter subordinacije nedopustno. Z rešitvami odprave nepravilnosti (anomalij) v predlogu zakona se zrušena vojaška hierarhija s plačami vsaj delno popravlja in vojaška hierarhija se tako utrjuje.

Nepravilnosti, do katerih je prišlo ob izvajanju poklicnega upokojevanja je potrebno odpraviti. Nižje starostne pokojnine od polnih, do katerih je prišlo v prvih treh letih izvajanja poklicnega upokojevanja pripadnikov je potrebno odpraviti, saj ima ta madež velik vpliv na še zaposlene pripadnike in seveda bivše pripadnike z nižjimi starostnimi pokojninami zaradi služenja domovini z opravljanjem vojaške službe.

V letu 2017 je bilo izvedeno srečanje predstavnikov oškodovanih štirih skupin pripadnikov z ministrico za obrambo (zapisnik in odgovor je v nadaljevanju). Na srečanju so t.i. "anomalije" bile predstavljene ministrici. S problematiko se je ukvarjal tudi načelnik Generalštaba in njuno skupno stališče je bilo, da bi se oškodovanja lahko odpravila le z zakonom, vendar, da sprejema zakona za odpravo anomalij v trenutnih razmerah ni za pričakovati.

Številka: 101-6/2017-14

Datum: 19. 07. 2017

ZABELEŽKA

srečanja ministrice za obrambo ge. Andreje Katič s Sindikatom vojakov Slovenije (SVS) in predstavniki »prikrajšanih« pripadnikov Slovenske vojske na temo – odprava anomalije rušenja vojaške hierarhije s plačami v SV

SVS je na ministrico naslovil dopis z dne 1. 6. 2017 v zvezi z odpravo anomalij rušenja vojaške hierarhije s plačami v Slovenski vojski. SVS je ministrico pozval k ureditvi po njihovem mnenju nepoštenih statusnih razmerij med pripadniki SV. Med drugim jo je pozval, da sprejme predstavnike prizadetih skupin, da jim prisluhne in pristopi k morebitni rešitvi njihovih osebnih stisk.

Srečanje je potekalo dne 5. 7. 2017 ob 10.00 uri v Perryevi dvorani Ministrstva za obrambo (v nadaljevanju: ministrstvo).

Prisotni predstavniki ministrstva:

- ga. Andreja Katič, ministrica za obrambo,
- g. Franc Javornik, namestnik generalnega sekretarja,
- ga. Danica Kropf, SGS,
- pk Dean Groff, GŠSV,
- ga. Mojca Grašič, GŠSV.

Prisotni predstavniki sindikata:

- g. Gvido Novak, predsednik SVS.

Ostali prisotni – člani SVS:

- prap Sulafa Špruk Osman, GŠSV,
- vprap Andrej Jurjevič, GŠSV,
- prap Dušan Ivančič, PSSV,
- všvod Katja Žitko, 45. CGBV,
- prap Aleš Lešnjak, 15. PVL,
- prap Natalija Plestenjak, PSSV,
- prap Tatjana Trinko, PSSV,
- všvod Bojan Božič, PSSV,
- Robert Smerdu, upokojenec MORS,
- ppk Renko Tomaž, 1. BR,
- ppk Franci Mogolič, LOGBR,
- ppk Ervin Hartman, CVŠ.

Ministrica je uvodoma pozdravila vse navzoče in povedala, da je s problematiko, ki jo je izpostavil SVS, seznanjena ter, da je po njenih informacijah ministrstvo v preteklosti izvajalo vse postopke na katere opozarja SVS v skladu s predpisi, torej zakonito.

Predsednik SVS je na kratko predstavil posamezne kategorije »prikrajšanih« pripadnikov SV in predlagal, da pripadniki sami predstavijo problematiko, na katero SVS že vrsto let opozarja, vendar do sedaj neuspešno, ker po njihovem mnenju na strani MORS in SV ni posluha za izpostavljeno problematiko. Prav tako menijo, da bi se po njihovem mnenju predstavljene anomalije morale odpravljati v okviru pogajanja za KPJS. V SVS se zavedajo, da so bili postopki izvedeni zakonito, vendar nepravično. S plačami se ruši vojaška hierarhija in to je po njihovem mnenju za vojsko nesprejemljivo.

1. »Prikrajšani« višji podčastniki z nižjimi plačami od podrejenih podčastnikov zaradi napredovanj na zahtevnejše formacijske dolžnosti, v višji čin in naziv

Predstavitev anomalije višjih podčastnikov (PČ) v SV so izvedli prap Ivančič, prap Lešnjak in vprap Jurjevič. Predstavili so zgodovino razporeditev in imenovanj podčastnikov ter določitev plač vse od leta 2002 dalje. Izpostavili so primerjavo dveh primerov: dva PČ zaposlena v SV na isti dan, enaka starost, primerljiva karierna pot, eden od njiju se odloči (spodbuda s strani nadrejenih), da se bo na lastne stroške ob delu izobraževal in dejansko diplomira, prvi, v nazivu štabni vodnik (V. stopnja izobrazbe) je danes v 35 PR, drugi v nazivu praporščak (VII. stopnja izobrazbe) pa v 31 PR.

Po njihovem mnenju se bo razlika v obstoječem plačnem sistemu le še povečevala, znatna pa je tudi razlika v vplačilih v pokojninski fond in drugo. Opozorili so tudi na moralni vidik problema, motivacijo PČ kadra, pravičnost, enakost pred zakonom (Ustava RS), načelo višji čin večja odgovornost – višje plačilo.

Predlagajo, da se njihov problem uvrsti v koncept rešitve anomalij plačnega sistema javnih uslužbencev, katerega pogajalska skupina sindikatov in Vlada RS trenutno usklajujeta oz. da se PČ (po seznamu) v skladu z 19. členom ZSPJS uvrsti za toliko razredov višje od izhodiščnega plačnega razreda, kolikor je dejansko nastala razlika pri prevedbi posameznika po uveljavitvi ZSPJS glede na predhodno pridobljena horizontalna napredovanja in vplača razlika sredstev v pokojninski sklad. Po njihovem mnenju naj sistemska rešitev zajema celotno strukturo pri prevedbi prizadetih PČ SV na podlagi izračuna, ki ga pripravi pristojni sektor MORS/SV. PČ (po seznamu, ki ga državnemu sekretarju posredoval SVS) imajo pravico do individualne odločitve o sprejemljivosti ponudbe o poravnavi.

S strani predstavnika ministrstva je bilo pojasnjeno, da je bilo do sedaj v vseh sodnih postopkih ugotovljeno, da je ministrstvo ravnalo zakonito (določitev plače, prevedba v letu 2008) in da je ob tem treba poudariti, da PČ ob prevedbi v nov plačni sistem niso bili oškodovani oz. niso imeli nižjih plač kot pred prevedbo. Je pa res, da je zaradi veljavnega sistema napredovanj lahko prišlo do razlik pri plačah, na katere opozarjajo.

Predstavnik GŠSV je poudaril, da se ne strinja z »fiktivnimi« razporeditvami zaradi zvišanja plač PČ in da je SV treba slediti karierni poti posameznika.

Ministrica je v razpravi povedala, da bo NGŠSV zaprosila za uradno pojasnilo ali je bilo v vseh teh letih dejansko kaj narejeno na problematiki, ki so jo PČ predstavili ter od njega zahtevala predlog rešitev. Prisotne pa je tudi opozorila, da so bili dosednji postopki izvedeni v skladu s predpisi in da ne more in ne sme predlagati nekaj kar ni zakonito. Ne glede na povedano pa je zagotovila, da bo SVS pisno obveščen o možnosti uporabe 19. člena ZSPJS za razrešitev izpostavljene problematike PČ oz. o morebitnih možnih drugih rešitvah.

2. »Prikrajšani« častniki (obdobje 2004 -2008) zaradi izgubljenih plačilnih razredov ob napredovanju na zahtevnejše formacijske dolžnosti, v višji čin ter naziv

Predstavitev plačnih anomalij častnikov SV je izvedel ppk Mogolič. Pojasnil je, da so bili vsem častnikom (stotniki in majorji) s takratnim osnovnim količnikom 4.40 in višje, ki so v obdobju od 1. 7. 2004 do 1. 8. 2008 napredovali na zahtevnejše delovno mesto višjega častnika (major ali ppk) pri napredovanju »odvzeti« že pridobljeni plačilni razredi zaradi napredovanj. Odvisno od posameznika 1 – 4 PR in posledice je zaslediti tudi pri odmerjanju napredovalnih obdobj. Vsi prikrajšani častniki zaradi opisane obravnave v tem obdobju zadevo niso sprejemali kot problematično, saj so se zakonska določila spremenila in veljala za vse. Ne morejo pa razumeti, da država po nekem obdobju z novim predpisom zopet uvede ugodnejše pogoje za delavce in s tem vse prikrajšane v obdobju veljave manj ugodnega predpisa diskriminira in jih prikrajša za ne zanemarljive zneske pri plači. Nižje plače namreč pri posamezniku veljajo trajno. Posledice novega plačnega sistema so po njihovem mnenju pripeljale do tega, da tisti, ki so napredovali po 1. 8. 2008 prehitujejo starejše kolege, ki so jim v večini primerov tudi nadrejeni. Po njihovem mnenju se tako dogaja, da ima v SV starejše, višje izobražene in bolj izkušene ppk/pk v 42-44 PR in manj izobražene ter izkušene majorje v 45-47 PR.

Zavedajo se, da strogo pravno gledano zadeva ni sporna in do sedaj s strani MORS ni zaznana kot plačna anomalija, gre pa definitivno za manj plačano enako in v večini primerov celo zahtevnejše delo. Zavedajo se, da je ministrstvo SVS seznanil z izpostavljeno problematiko in pričakujejo, da bo ministrstvo le to uvrstilo v sistem odprave plačnih anomalij.

V razpravi je ppk Hartman zatrdil, da so se v SV zadeve reševale na različne načine in da razpolaga s primeri, v katerih je bilo posameznikom ugodeno, sam pa vse od leta 2008 ko je vložil zahtevo za varstvo pravic, še ni prejel nikakršnega odgovora.

Ministrica je v razpravi povedala, da se bo o navedeni problematiki posvetovala z NGŠSV in od njega zahtevala predlog rešitev ter o tem pisno seznanila SVS. Je pa ponovno kot v prvem primeru opozorila na dejstvo, da tudi v tem primeru ministrstvo ni kršilo predpisov in da so bili častniki obravnavani enako kot vsi ostali JU. Zakonodaja je namreč veljala za celotno javno upravo in vojaške osebe pri tem niso bile izjeme.

3. Premeščeni na nižja delovna mesta zaradi izobrazbenega manjka

Predsednik SVS je kot že večkrat do sedaj opozoril, da so po njihovem vedenju v celotnem javnem sektorju zaradi izobrazbenega manjka ostali vsi na svojih delovnih mestih, zaradi sprememb ZSPJS nekaj mesecev pred uvedbo enotnega plačnega sistema, le v ministrstvu za obrambo je v skladu z določili ZObr (26. člen ZObr iz leta 2004) razporedilo pripadnike na nižje dolžnosti.

Predstavniki ministrstva je v razpravi pojasnil, da je bilo v letu 2009 v Ministrstvu za obrambo in v SV razporejenih na ustrezna delovna mesta glede na dejansko stopnjo strokovne izobrazbe 199 zaposlenih. Ob tem je opozoril, da so predhodno kar nekaj let imeli možnost, da končajo izobraževanje in pridobijo ustrezno stopnjo izobrazbe. Omogočeno jim je bilo tudi izobraževanje ob delu, povračilo stroškov izobraževanja in drugo.

Predsednik SVS je v razpravi poudaril, da je po njihovem mnenju do razporeditev na nižja delovna mesta prišlo zaradi vzporednih obrambnih predpisov javno uslužbenskim in to le v SV.

4. Upokojevanje pripadnikov SV v skladu z določili ZObr (poklicna upokojitev)

V imenu bivših zaposlenih SV je upokojenec MORS g. Robert Smerdu je opozoril na domnevne nepravilnosti pri upokojevanju vojaških oseb v letih 2013 do 2015. Po njegovem mnenju je ministrstvu napačno izvajala določila ZObr in je vojaškim osebam prekinila delovno razmerje zaradi poklicne upokojitve na podlagi obvestila KAD o izpolnjevanju pogojev za poklicno upokojitev. Po njegovem mnenju je KAD kršil določila Pokojninskega načrta, ker je upoštevalo sporno mnenje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Pripadniki imajo zaradi tega trajno nižje pokojnine, kar ni pravično glede na to, da se je sistem upokojevanja za vojaške osebe s spremembo ZPIZ-2B spremenil.

Predsednik sindikata je ministrico opozoril, da je iz predloga novega ZObr, ki so ga prejeli v vednost »izginil« člen, ki je določal na kakšen način se bi zadeve sanirale. Ministrica je v razpravi zagotovila, da bo preverila njegove navedbe in SVS bo prejel pisni odgovor.

5. Razno

Predsednik SVS je predstavnika GŠSV opozoril na operativno izvajanje odredbe ministrice št. 020-20/2017-4 z dne 27. 6. 2017. Po njihovih informacijah je namreč Odsek za stroške dela in delovni čas operaterjem ARDČ podal napačna navodila glede izvajanja odredbe. Ob tem je omenil, da načelnica odseka v outlook navodilu omenja izraz zvezno obdobje november/december 2016, kar je nepravilno, saj te terminologije ni zaslediti v nobenih predpisih, prav tako pa je opozoril na napačno navodilo, da se pripadnikom negativno stanje ur prenese v števec delovne obveznosti. Po mnenju SVS gre namreč števec ur ob izteku referenčnega obdobja na 0, torej plus in minus ure gredo na 0, zato ne morejo biti v novem referenčnem obdobju ure delovne obveze iz preteklega referenčnega obdobja, minus ure pa se črtajo v škodo delodajalca.

Opozoril je tudi, da je ob prehodih med referenčnimi obdobji treba po uredbi vlade zaposlenim ponuditi sporazum o prenosu ur za koriščenje v novo referenčno obdobje, če se seveda zaposleni s tem strinjajo in to tudi želijo. Dodatek v višini 30 % pa je za tako prenesene ure treba tudi izplačati. Povedal je tudi, da po njegovem mnenju gre ministrstvo iz ene v drugo skrajnost in vse viške ur izplačuje avtomatsko kot nadure, ne glede na željo posameznika, da bi lahko ure za koriščenje prenesel v novo referenčno obdobje.

Srečanje je bilo zaključeno ob 12. 20 uri.

Andreja Katič
ministrica

Poslano:

- SVS na e-naslov,
- Kabinet ministrice,
- GŠSV.

SINDIKAT VOJAKOV SLOVENIJE

Ob parku 4

2310 Slovenska Bistrica

e-naslov:predsedniksvs@sindikatrojakov

Številka: 101-3/2017-62

Datum: 29. 09. 2017

Zadeva: Odprava anomalij rušenja vojaške hierarhije s plačami v Slovenski vojski - odgovor

Zveza: Zabeležka srečanja z ministrico za obrambo s SVS in predstavniki »prikrajšanih« pripadnikov SV št. 101-6/2017-14 z dne 19. 7. 2017

Spoštovani,

kot sem obljubila na našem srečanju dne 5. 7. 2017 sem od načelnika Generalštaba Slovenske vojske (NGŠSV) zahtevala pojasnila in predloge morebitnih potrebnih, predvsem pa možnih rešitev glede predstavljene problematike na srečanju s predstavniki vašega sindikata.

Dne 22. 9. 2017 sem prejela pojasnila s predlogi rešitev glede ureditve plačnega sistema in odprave nastalih razlik v plačah. Ugotavljam, tako kot sem to na srečanju večkrat omenila, da so bili v vseh primerih (podčastniki, častniki) upoštevani veljavni predpisi, kar je bilo ugotovljeno tudi po sodni poti. Rešitev za odpravo razlik v plačah, ki so v preteklosti nastale zaradi menjave plačnega sistema, ne moremo realizirati v okviru obstoječe zakonodaje, kot to predlaga vaš sindikat oziroma člani vašega sindikata. Ministrstvo navedene problematike ni moglo uveljaviti v okviru reševanja plačnih anomalij, saj so predpisi veljali za celotno javno upravo, in kar je najpomembneje, pripadniki ob prevedbi v nov plačni sistem niso imeli nižjih plač oziroma nihče ni bil prikrajšan pri plači. Zato je predlog NGŠSV, da bi bila rešitev možna le s sprejemom predpisa na ravni zakona, ki bi odpravil možne razlike, ki so nastale kot posledica prehoda iz enega plačnega sistema v drug plačni sistem, v danem trenutku nerealen.

Nadalje bi poudarila, da so pripadniki, ki so bili premeščeni na nižja delovna mesta zaradi izobrazbenega primanjkljaja imeli, več kot 10 let časa, da bi pridobili manjkajočo izobrazbo, vendar je niso, zato so bili v skladu s petim odstavkom 26. člena novele Zobr-D premeščeni na delovna mesta, za katera so izpolnjevali pogoje, kar je bilo kot pravno veljaven ukrep delodajalca potrjeno tudi v relevantni sodni praksi.

Glede upokojevanja pripadnikov SV v skladu z določili ZObr (poklicno upokojevanje) pa bi poudarila, da je v novem predlogu Zakona o službi v Slovenski vojski to vprašanje urejeno na način, da vojaški osebi preneha pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju najpozneje do konca koledarskega leta, v katerem izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine

v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne glede na čas, za katerega je sklenila pogodbo o zaposlitvi. Namen te določbe je preprečiti povečanje starostno neustrezne kadrovske strukture vojske, obenem pa izenačiti pravice vojaških oseb z drugimi, ki so vključeni v sistem poklicnega zavarovanja. Torej vojaškim osebam delovno razmerje tudi po predlagani novi zakonodaji naj ne bi prenehalo na obrambnem področju ob izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine.

S spoštovanjem,

Andreja Katič
ministrica

Poslano:

- naslovníku na e-naslov,
- GŠSV,
- SGS.

Zakon v delu vrednotenja posebnosti temelji na 22. členu Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da se za poklicne pripadnike vojske in javne uslužbence na obrambnem področju posamezna vprašanja drugače uredijo, kot so urejena v predpisih o javnih uslužbencih. Zakon o službi v Slovenski vojski ureja nekatera vprašanja, ki z Zakonom o obrambi niso urejena oziroma jih dopolnjuje, za druga pa se tudi za pripadnike Slovenske vojske uporabljajo predpisi o javnih uslužbencih.

Zaradi posebnega urejanja po 22. členu Zakona o javnih uslužbencih s predpisi z veljavo na obrambnem področju, do sedaj te posebnosti niso bile ovrednotene. Vse posebnosti imajo neposreden vpliv na delovna razmerja in pravice iz dela pripadnikov, zaradi teh posebnosti pa v enotnem plačnem sistemu zaradi sistema kolektivnih pogodb in urejanja pravic iz delovnega razmerja z uredbo vlade za plačno podskupino C4, pripadniki do sedaj niso prejeli nobenega nadomestila, kar se odraža v nižanju pravic pripadnikov napram primerljivim poklicem in zmanjševanju zanimanja za zaposlovanje v Slovenski vojski ter vedno večjemu odlivu kadra.

Temeljno načelo, ki velja tudi za opravljanje vojaške službe, je pripadnost enoti, Slovenski vojski in Republiki Sloveniji. Vojaško službo je treba opravljati častno, strokovno, zakonito, ob spoštovanju vojaške discipline, enostarešinstva in obveznega izvrševanja ukazov. Pripadniki Slovenske vojske negujejo tovarštvo, delujejo nepolitično, nadrejeni skrbijo za podrejene. Slovenska vojska ima svoj kodeks vojaške etike. Posebne normativne ureditve z veljavo samo za obrambno področje ne podpirajo temeljnih načel, ki velja tudi za opravljanje vojaške službe. Pripadniki pri opravljanju vojaške službe spoštujejo vsa temeljna načela, medtem ko za to niso primerno stimulirani in posledica je upad interesa za opravljanje vojaške službe, predvsem pri mladih.

Ureditev sklepanja pogodb o zaposlitvi v Slovenski vojski je posebna glede na preostale zaposlene v Republiki Sloveniji. Vojska je hierarhična piramidna organizacija, pri čemer je eden izmed pogojev za njeno ustrezno delovanje nenehen priliv oziroma odliv kadra. Pogodbe o zaposlitvi se zato lahko sklepajo za nedoločen ali določen čas. S tem se omogoča večja možnost kadrovskega popolnjevanja vojaških formacijskih dolžnosti. Podčastniki, častniki in vojaški uslužbenci sklepajo pogodbe za nedoločen čas ali za določen čas (deset let), ki se nato lahko podaljšuje za enako obdobje. Vojaki sklepajo pogodbe za določen čas, tudi za deset let, ki se prav tako lahko podaljšuje za enako obdobje, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 45. leta starosti.

S pogodbami za določen čas so pripadniki prikrajšani na mnogih področjih v življenju, saj ne morejo urejati svojega življenja kot drugi javni uslužbenci in delavci, ki imajo pogodbe o zaposlitvi za določen čas (stanovanjski krediti ipd.). V prihodnosti bo potrebno to ureditev določiti na novo z zaposlitvami zgolj za nedoločen čas in ohranitvijo zaposlitve pripadnikov v javnem sektorju z zadržanjem vseh zatečenih pravic do upokojitve, dokler to ne bo urejeno se bo Slovenska vojska spopadala z kadrovskimi težavami. Predlog zakona bo umilil to neurejenost do te mere, da bo Slovenski vojski omogočen normalen razvoj in delovanje.

Eden ključnih ciljev zakona je povečati zanimanje za zaposlitev v Slovenski vojski in zagotoviti zadrževanje kadrov ter zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave Slovenske vojske. V Slovenski vojski so pogodbe o zaposlitvi za določen čas pravilo, le izjemoma se sklepajo za nedoločen čas, zato so v zakonu urejene pravice, ki pripadnikom Slovenske vojske zagotavljajo ustrezno socialno varnost zaradi možnosti sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas.

Obrambna zakonodaja je v delu, ki določa prenehanje pogodbe o zaposlitvi na obrambnem področju zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, usklajen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ 2-B (Uradni list RS, št. 102/15) od 1.1.2016. V obdobju treh let, od 1.1.2013 do 31.12.2015 obrambna zakonodaja v povezavi s pokojninsko ni bila urejena kot je od 1.1.2016,

kar potrjujejo spremembe zakonodaje in njena uskladitev z veljavo od 1.1.2016. V času teh treh let so se vojaške osebe enostransko odpuščale s pokojninsko dobo za odmero starostne pokojnine pod polno, kar je nedvomno ena največjih nepravilnosti, ki se je v preteklosti pripetila vojaškim osebam in jo je potrebno popraviti z odmero starostne pokojnine v spornem obdobju odpuščenim tako, da bodo imeli polno starostno pokojnino. Takšna rešitev bo imela splošen pozitiven vpliv in vrnila zaupanje zaposlenim, saj se v nasprotnem ta nepravilnost in prikrajšanje bivših pripadnikov ne bo pozabila in be ves čas imela negativen vpliv zoper cilje tega predloga zakona.

Predlog zakona uvaja rešitve, ki bodo nedvomno zajezile odliv kadra iz Slovenske vojske in povečale zanimanje za zaposlovanje mladih v Slovenski vojski.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA NA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sprejem zakona bo povzročil neposredne in posredne finančne posledice za državni proračun v skupni ocenjeni vrednosti 47.335.920,00 evrov na letni ravni. Finančne posledice s predlogom zakona v letu 2018, le za 2/3 letne ravni, če se predlog zakona začne izvajati s 1.4.2018 bi bile 31.557.280 evrov. Zraven ocenjenih posledic na letni ravni bo za odpravo anomalij v letu 2018 dodatnih finančnih posledic 500.000 evrov, skupaj 32.057.280 evrov v letu 2018. Finančne posledice vključujejo:

- povečanje plač za prepoved stavke v višini 60 evrov bruto na mesec za vojaško osebo, 2. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6400 vojaških oseb, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 5.713.920,00 evra;
- povečanje plač za pogodbe za določen čas v višini 60 evrov bruto na mesec za vojaško osebo, 3. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6400 vojaških oseb, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 5.713.920,00 evra;
- povečanje plač za posebno urejanje plač v višini 60 evrov bruto na mesec za vojaško osebo, 4. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6400 vojaških oseb, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 5.713.920,00 evra;
- povečanje plač za omejitev odpovedi v višini 60 evrov bruto na mesec za pripadnika, 5. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6800 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 6.071.040,00 evra;
- povečanje plač zaradi štetje delovnega časa v višini 60 evrov bruto na mesec za pripadnika, 6. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6800 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 6.071.040,00 evra;
- povečanje plač zaradi posebnih pogojev dela v višini 60 evrov bruto na mesec za pripadnika, 7. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6800 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 6.071.040,00 evra;
- povečanje plač za izvrševanje aktov vodenja in poveljevanja in posebno urejanje varstva pravic v višini 60 evrov bruto na mesec za pripadnika, 8. člen. Do takšnega dodatka bi bilo upravičenih 6800 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 6.071.040,00 evra;
- za subvencioniranje varstva otrok za pripadnike, 9. člen. Do takšnega dodatka bi po oceni bilo upravičenih 2000 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Skupen finančni učinek na letni ravni se ocenjuje na 2.000.000,00 evra;

- za najemnine za službena stanovanja pripadnikov, 10. člen. Skupen finančni učinek na letni ravni se ocenjuje na 1.100.000,00 evra;
- za povračilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča pripadnikom, 11. člen. Do te bonitete, se ocenjuje, bi bilo upravičenih 2000 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Skupen finančni učinek na letni ravni se ocenjuje na 300.000,00 evra;
- za dodatno zdravstveno zavarovanje pripadnikov, 12. člen. Do te bonitete bi bilo upravičenih 6800 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Skupen finančni učinek na letni ravni se ocenjuje na 2.040.000,00 evra;
- za oprostitev plačila davka na motorna vozila pripadnikov, 14. člen. Ocenjuje se, da bi do te bonitete bilo upravičenih na letni ravni 100 pripadnikov, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Skupen finančni učinek na letni ravni se ocenjuje na 200.000,00 evra;
- za odpravo nepravilnosti (anomalij), 15. do 18. člen. Ocenjuje se, da bi do odprave nepravilnosti (anomalij) bilo upravičenih 400 upravičencev skupaj. Ocenjuje se skupen finančni učinek na letni ravni 270.000,00 evra, v letu 2018 180.000,00 evra in v letu dodatnih na 500.000,00 evra.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATEREGA JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona v višini 32.057.280 evra bodo zagotovljena v državnem proračunu za leto 2018 in sicer v finančnem načrtu Ministrstva za obrambo ob pripravi sprememb proračuna za leto 2018. Sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvami znotraj finančnega načrta Ministrstva za obrambo.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

FRANCIJA

Obrambni sistem v Franciji ureja Zakon o obrambi ali Code de la defense. Ureja organizacijo Ministrstva za obrambo in njemu podrejenih organizacijskih enot (generalštab, oborožene sile itn.) ter njihove pristojnosti. Poleg tega ureja pravice in obveznosti vseh vojaških oseb, zadeve, ki so povezane z njihovo kariero in tudi status rezervnih sil. Poleg zakona delovanje obrambnega sistema usmerja tudi Bela knjiga o obrambi, zadeve povezane s financiranjem pa so urejene v Zakonu o vojaškem načrtovanju (Military planning law).

SLOVAŠKA

Področje obrambe urejajo Ustava, Zakon o obrambi, Zakon o oboroženih silah, Zakon o varnosti države v izrednem stanju in vojni, Zakon o vojaški dolžnosti in drugi zakoni. Zakon o varnosti države v izrednem in vojnem stanju določa naloge posameznih organov in drugih subjektov med vojno ter v izrednih in kriznih razmerah. Določa tudi obseg pravic, ki se v takem stanju državljanom lahko omejijo, in dolžnosti, ki se jim lahko naložijo.

Za poklicne pripadnike vojske glede na stopnjo čina veljajo starostne meje, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi. Splošna meja je 55 let. Temeljne pravice pripadnikov po odhodu iz vojske so pravica do pokojnine ter pravica do pokojninskega prispevka za vdove in

sirote poklicnih vojakov. Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno.

ROMUNIJA

Obrambni sistem urejajo Zakon o nacionalni obrambi iz leta 1994, Zakon o statusu vojaških oseb iz leta 1995, Zakon o organizaciji in funkcioniranju Ministrstva za narodno obrambo iz leta 2006, Zakon o Vrhovnem svetu obrambe iz leta 2002, Zakon o statusu vojakov, nabornikov in rezervne sestave iz leta 2006, Zakon o statusu javnih uslužbencev iz leta 1999 ter Zakon o pripravi prebivalstva za obrambo iz leta 2006.

Zakon o organizaciji in delovanju Ministrstva za nacionalno obrambo ureja organizacijo, odnose in službo v vojaški organizaciji, in sicer določa strukturo ministrstva in strukturo vojske. Ministrstvo za nacionalno obrambo je strokovni organ osrednje javne administracije, ki vodi aktivnosti pri obrambi države. Vojsko sestavljajo kopenska vojska, mornarica, vojaško letalstvo in zračna obramba ter druge sile. Ministrstvo in vojsko popolnjujejo vojaške in civilne osebe. Po novem zakonu so poklicni pripadniki vojske del javne uprave, vendar ta del zakona ni uveljavljen, tako da je njihov status nejasen. Poklicni vojaki se zaposlujejo tako, da prvo pogodbo podpišejo za štiri leta z možnostjo podaljšanja za dve ali tri leta. Kariera traja od 18. do 45. leta starosti. Najboljši imajo možnost prehoda v podčastniško ali celo v častniško strukturo. Poklicni vojak lahko napreduje v pet vojaških činov.

Za poklicne pripadnike vojske so določene omejitve, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi (starostna omejitev do 45. leta ter omejitve na podlagi disciplinskih sankcij). Po odhodu iz vojske imajo pripadniki pravico do šolanja na višjih vojaških ali civilnih šolah. Po prejšnjem zakonu so lahko ob odhodu prejeli do 20 povprečnih plač (odpravnina). Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno. Zaposlovanje oseb z dvojnimi državljanstvom ureja Zakon o statusu vojaških oseb. Poklicni pripadniki morajo imeti romunsko državljanstvo in stalno prebivališče v Romuniji, enako velja za pripadnike rezervne sestave kot tudi za zaposlene v upravnem delu Ministrstva za nacionalno obrambo.

NIZOZEMSKA

V Ustavi Kraljevine Nizozemske so določene naloge oboroženih sil, njihovo strukturo pa določi vlada in je odvisna tudi od obsega proračunskih sredstev za to področje.

Nizozemska nima posebnega zakona, ki ureja obrambni sistem. Splošno vojaško službo urejata Zakon o obveznem služenju vojaškega roka in Zakon o ugovoru vesti vojaški dolžnosti. Pravni status pripadnikov vojaške rezerve je urejen v Zakonu o vojaških rezervistih. Temeljni zakon za zaposlene v vojaški organizaciji je Zakon o vojaških javnih uslužbencih (Militaire ambtenarenwet), ki ureja njihov pravni status. S posebnimi zakoni se urejajo pokojninsko zavarovanje vojaških oseb ter disciplinska in kazenska odgovornost.

Vsi zaposleni na področju obrambe, tudi zaposleni v vojski, so javni uslužbenci v sektorju obrambe in imajo svojo kolektivno pogodbo.

Sindikalno združevanje v vojski je dovoljeno, vendar pripadniki vojaške organizacije nimajo pravice do stavke.

AVSTRILIJA

Temelje delovanja obrambnega sistema ureja Zvezni ustavni zakon. Organizacijo zvezne vojske, vojaško obveznost in vojaško pravna razmerja ureja Zakon o obrambi (Wehrgesetz).

Delovnopравни status zvezne vojske poleg teh predpisov urejajo tudi Zakon o uradniškem delovnopravnem razmerju, Zakon o plačah, Zakon o pogodbenih uslužbencih in Zakon o dodatkih v vojski.

Skladno z Zakonom o obrambi je zvezna vojska sestavljena na podlagi vesplošne vojaške obveznosti. Vojaška obveznost vključuje čas služenja vojaškega roka, služenja v obvezni rezervi (Milizstand) in rezervi (Reservestand). Za moške državljane Avstrije se vojaška obveznost začne s 17. letom in konča z dopolnjenim 50. letom starosti. Za častnike, podčastnike in specialiste na posebnih področjih pa traja vojaška obveznost do 65. leta.

Pripadniki zvezne vojske so del državnih struktur, zato zanje načeloma veljajo isti predpisi kot za druge državne uslužbenke. So pa izjeme, ki veljajo le za pripadnike vojaške organizacije, in sicer na področjih disciplinskega prava in plač ter nagrajevanj.

Vojaška organizacija zaposluje pripadnike za določen in nedoločen čas. Vojaški osebi s statusom vojaškega pogodbenika za določen čas se ne glede na rang (vojaške in podčastniške dolžnosti do čina višji štabni vodnik) pogodba prekine, ko dopolni starost 40 let.

Vsem vojaškim osebam, ki imajo pogodbo za določen čas (vojaški pogodbeniki za določen čas in vojaški uslužbenci po pogodbi), ne glede na rang (vojaška ali podčastniška dolžnost), in se jim pogodba izteka, pripada pravica do uveljavljanja zahteve za pridobitev poklicne kvalifikacije. Če je imela vojaška oseba veljavno pogodbo za tri leta, ji v četrtem letu vojaški sistem pomaga pri usposabljanju za poklic v civilnih strukturah. Zahteva za pridobitev poklicne kvalifikacije obsega vse ukrepe, ki so nujni, da lahko posameznik po izteku pogodbe najde delo v civilnem okolju. Stroške prešolanja do višine približno 34.050 evrov krije vojska. Še dodatno pa dobi pripadnik v letu, ko se usposablja za poklic v civilnem okolju, 75 oziroma 95 odstotkov zadnje izplačane plače. Pripadniki vojaške organizacije so vključeni v obvezno zdravstveno, nezgodno in pokojninsko zavarovanje, ne le med zaposlitvijo, temveč tudi med opravljanjem prekvalifikacije za civilni poklic.

BELGIJA

Kraljevi odlok iz leta 2001 določa strukturo obrambnega področja v Kraljevini Belgiji in tudi pristojnosti organov in subjektov, ki so del njega. Oborožene sile so eden izmed teh subjektov. Ker so civilno osebje na področju obrambe državni uradniki, zanje veljajo enaki predpisi kot za zaposlene na vseh drugih ministrstvih v državi, pripadniki vojske pa niso državni uradniki, zato zanje veljajo drugačni predpisi.

Na ministrstvu je dovoljeno organiziranje in delovanje sindikatov, tako za civilno osebje kot za pripadnike vojske, vendar so pravne podlage za delovanje enih in drugih različne.

Pri zaposlovanju in upokojevanju vojaških oseb se uporabljajo različni predpisi. Od vrste predpisa, ki je podlaga za zaposlitev, je odvisno tudi njeno trajanje. Vojaške osebe se lahko zaposlijo za določen čas, in sicer kot prostovoljci za dve do štiri leta. Že ob zaposlitvi so seznanjeni s tem, da podaljšanje zaposlitve ni mogoče. Vojaškim osebam, ki se zaposlijo za nedoločen čas, zaposlitev preneha, ko dosežejo zakonsko predpisano starost za upokožitev, ki je, ne glede na kategorijo, 56 let. Izjeme so pripadniki s činom generalmajorja, ki se upokojujejo pri 59 letih, in s činom generalpodpolkovnika, ki se upokojujejo pri 61 letih.

Nekdanji pripadniki vojske nimajo posebnih pravic, zanje še vedno veljata dolžnost varovanja tajnih podatkov, s katerimi so bili seznanjeni med opravljanjem vojaške službe, in lojalnost do nekdanjega delodajalca. V nekaterih okoliščinah pa imajo nekdanji pripadniki vojske posebne pravice. Če ima nekdanji pripadnik status vojnega invalida, mu pripada brezplačna zdravstvena oskrba. Tisti nekdanji pripadniki, ki so na komisiji za ocenjevanje primernosti za

vojaško službo dobili negativno oceno in so bili zato odpuščeni, so upravičeni do nekakšnega nadomestila pokojnine. Obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja nimajo oziroma jim ga ne plačuje delodajalec, hkrati se tudi sami odločajo, ali bodo vključeni v to zavarovanje.

MADŽARSKA

Normativne podlage nacionalne obrambe so določene že v Ustavi (člena 31 in 45), v kateri so navedene obveznosti državljanov za izvajanje vojaške službe in temeljne naloge Madžarskih obrambnih sil. Ustava tudi določa, da imajo parlament, predsednik države, nacionalni obrambni svet, vlada in pristojni minister skladno z zakonodajo pravico do njihovega usmerjanja.

Krovni zakon je Zakon o obrambi iz leta 2011, ki podrobneje razmejuje pristojnosti in naloge oboroženih sil. Ministrstvo za obrambo je vladi odgovorno za uvedbo nalog, povezanih z nacionalno obrambo, vojaškimi zadevami, kriznim upravljanjem ter vodenjem in upravljanjem oboroženih sil. Vojaške organizacije so podrejene načelniku obrambnega štaba, ki vodi obrambni štab in vojaške organizacije, hkrati pa je glavni vojaški svetovalec ministra za obrambo. Urad obrambne administracije, ki je neposredno podrejen ministru za obrambo, je glavna podporna in usklajevalna enota, pristojna predvsem za civilno-vojaške odnose in krizno odzivanje. Še natančneje pa so pristojnosti, naloge, organizacija, upravljanje, sistem, uporaba orožja in prisilnih sredstev, vojaških simbolov itn. opredeljeni v vladni uredbi iz leta 2011 (209/2011).

Pravni status pripadnikov Madžarskih obrambnih sil opredeljujejo Zakon o statusu vojaških uslužbencev iz leta 2012 in odredbe na ravni ministra za obrambo. Pravila o službi Madžarskih obrambnih sil, ki jih je izdal minister za obrambo leta 2005, določajo dolžnosti in pravice vojaškega osebja. Zakon o statusu vojaških uslužbencev za vojaško osebje zagotavlja samostojen status in jih izvzema iz pravil javnega sektorja. Uslužbenci vojaških in drugih uniformiranih agencij so podrejeni drugačnim pravnim predpisom kot uslužbenci v javnem sektorju. Dvojno državljanstvo ne izključuje samodejno možnosti vojaške službe, temveč vsak posamezni primer proučijo, če mogoče ne pomeni morebitnega tveganja za nacionalno varnost.

Vojaško osebje sestavlja poklicno osebje, ki ima sklenjeno pogodbo za nedoločen čas, in pogodbeno osebje, ki službo opravlja za določen čas. Najnižja starost za vojaško zaposlitev je 18 let, zakon pa zahteva tudi izpolnitev nekaterih drugih pogojev. Zgornja starostna meja v Madžarskih oboroženih silah je tako kot tudi v drugih družbenih sektorjih enaka splošni zakonsko določeni stopnji za upokojevanje. Dopolnitev te meje je vzrok za prekinitev pogodbe.

Pripadniki obrambnih sil so izenačeni z drugimi zaposlenimi pri možnostih dodatnih pokojninskih shem, saj se zanje plačujejo le osnovni prispevki, medtem ko se lahko, tako kot drugi zaposleni, pridružijo prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju.

HRVAŠKA

Zakon o obrambi je temeljni zakon, ki ureja področje obrambe in način organiziranja države za izvrševanje obrambne funkcije. Določa naloge na področju vodenja in nadzora obrambe države, naloge in organizacijo oboroženih sil ter njihovo vodenje in poveljevanje. V zakonu so določene tudi pristojnosti lokalne in regionalne samouprave ter pravice in obveznosti državljanov na področju obrambe.

Zakon o službi v Oboroženih silah Republike Hrvaške ureja vsa vprašanja, povezana s službo v vojski, in sicer postopke zaposlitve, pravice, dolžnosti in odgovornosti pripadnikov, vrste

činov, napredovanja v činih, prenehanje vojaške službe in druga področja, povezana s službo v hrvaški vojski. S tem zakonom je pripadnikom hrvaške vojske, ki so sicer uslužbenci Ministrstva za obrambo, priznan drugačen pravni status kot drugim javnim uslužbencem na Hrvaškem.

6. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Pri pripravi predloga zakona so zaradi zelo dobrega poznavanja vsebin in stanja v Slovenski vojski sodelovali njeni pripadniki s svojimi izkušnjami in predlogi.

7. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona bo imel pozitivne učinke na položaj pripadnikov Slovenske vojske, saj bosta s predlaganimi rešitvami upoštevana posebnost in zahtevnost vojaškega poklica ter dela na obrambnem področju. Prav tako bo zakon imel pozitivne učinke na zagotavljanje ustrezne skrbi za pripadnike pri opravljanju vojaške službe in profesionalno opravljanje vojaškega poklica bo postalo aktualno za mlade. Dolgoročno vojaški poklici ne bodo več deficitarni, kadrovska struktura in pripravljenost Slovenske vojske pa se bosta izboljšala.

II. BESEDILO ČLENOV ZAKONA

ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH

ZA IZBOLJŠANJE PRIPRAVLJENOSTI SLOVENSKE VOJSKE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) S tem zakonom se za zagotavljanje ustrezne pripravljenosti Slovenske vojske uvajajo ukrepi za ureditev statusa pripadnikov Slovenske vojske zaradi opravljanja vojaške službe.

(2) Zakon dopolnjuje sistemski Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski za izboljšanje kadrovske ustreznosti in popolnitve Slovenske vojske.

(3) Zakon določa ukrepe na področjih posebnosti, ki izhajajo iz predpisov z veljavo za zaposlene na obrambnem področju in bonitete pripadnikom zaradi opravljanja vojaške službe in odpravlja negativne posledice urejanja delovnih razmerij s predpisi z veljavo za zaposlene na obrambnem področju, ki rušijo vojaško hierarhijo z neustreznim statusom pripadnikov glede na položaj, ki ga zasedajo.

2. člen (spolna slovnična oblika)

V tem zakonu uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

II. POSEBNOSTI OPRAVLJANJA VOJAŠKE SLUŽBE

IN DELA NA OBRAMBEM PODROČJU

3. člen (pravica do stavke)

Vojaškim osebam se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi prepovedi pravice do stavke, ki izhaja iz prvega odstavka 99. člena Zakona o obrambi,

4. člen (pogodbe za določen čas)

Vojaškim osebam se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi urejanja delovnih razmerij s pogodbami za določen čas na podlagi prvega odstavka 92. člena Zakona o obrambi.

5. člen
(urejanje plač)

Zaposlenim v plačni podskupini C4 (vojaškim osebam) se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi uvrščanja v plačne razrede z uredbo na podlagi drugega odstavka 13. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

6. člen
(omejitev odpovedi)

Pripadnikom Slovenske vojske se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi omejitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi posebnih zahtev in odgovornosti na obrambnem področju. Na podlagi 64. člena Zakona o službi v Slovenski vojski pripadnik zaradi posebnih zahtev in odgovornosti na obrambnem področju ne more, kljub pogodbi o zaposlitvi, med povišano pripravljenostjo oziroma med izvajanjem posebno pomembnih nalog, prenehati delati v vojski.

7. člen
(štetje delovnega časa)

Pripadnikom Slovenske vojske se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi posebnosti na obrambnem področju, da se pripravljenost na delovnem mestu ali določenem kraju ne šteje v delovni čas. Posebnost določa iz 97.e člen Zakona o obrambi.

8. člen
(posebni pogoji dela)

Pripadnikom Slovenske vojske se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi opravljanja dela v posebnih pogojih, ki jih določa 88. člen Zakona o obrambi.

9. člen
(izvrševanje aktov vodenja in poveljevanja in posebno urejanje varstva pravic)

Pripadnikom Slovenske vojske se poveča plača za 60 evrov bruto na mesec zaradi dolžnega izvrševanja aktov vodenja in poveljevanja (ukazov, povelj) brez možnosti ugovaranja, ki izhaja 46. člena Zakona o obrambi in 63. točke Pravil službe v Slovenski vojski, v povezavi s tretjim odstavkom 100.a členom Zakona o obrambi, ki določa posebno uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja za zaposlene na obrambnem področju.

III. BONITETE

10. člen
(subvencioniranje varstva otrok)

(1) Pripadnik ima v času opravljanja vojaške službe pravico do subvencioniranja dela oskrbnine za varstvo predšolskih otrok v javni varstveni ustanovi oziroma ustanovi, ki ima ustrezno pooblastilo za opravljanje te dejavnosti v višini 80 odstotkov.

11. člen
(najemnine za službeno stanovanje)

Pripadnik v času opravljanja vojaške službe ne plačuje najemnine za službeno stanovanje.

12. člen
(povračilo plačila NUSZ)

Pripadniku se v času opravljanja vojaške službe za eno nepremičnino povrne letno nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

13. člen
(dodatno zdravstveno zavarovanje pripadnikov)

Pripadnikom se zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev s plačilom ali povračilom dodatnega zdravstvenega zavarovanja.

14. člen
(dohodnina in izvajanje)

Za s tem zakonom določeno v 3. do 13. členu:

- so pripadniki Slovenske vojske oproščeni plačila dohodnine,
- način izvajanja predpiše minister za obrambo, če je potrebno izvajanje podrobneje urediti in predpisati.

15. člen
(davek na motorna vozila)

Pripadnik je v času opravljanja vojaške službe oproščen plačila davka na motorna vozila pri nakupu enega motornega vozila na vsaka tri leta.

IV. ODPRAVA POSLEDIC UREJANJA DELOVNIH RAZMERIJ
NA OBRAMBNEM PODORČJU

16. člen
(podčastniki)

Podčastnikom se vrnejo doseženi razredi napredovanj, ki so jih izgubili ob napredovanju iz V. tarifnega razreda v VI. tarifni razred in tistim, ki so jih izgubili ob napredovanju iz V. ali VI. tarifnega razreda v VII. tarifni razred in se dodajo doseženemu plačnemu razredu, ki ga imajo ob uveljavitvi tega zakona.

17. člen
(prenos razredov napredovanj)

Pripadnikom, ki so v časovnem obdobju od 1.7.2004 do 1.8.2008 napredovali na zahtevnejše delovno mesto znotraj iste tarifne skupine in so pridobili višji naziv javnega

uslužbenca, vendar zaradi takrat veljavnih predpisov na obrambnem področju ob napredovanju niso prenesli že doseženih plačilnih razredov napredovanj, se pridobljeni plačilni razredi napredovanj doseženi pred napredovanjem v obdobju od 1.7.2004 do 1.8.2008, dodajo doseženemu plačnemu razredu, ki ga imajo ob uveljavitvi tega zakona.

18. člen
(izobrazbeni primanjkljaj)

Pripadnikom, ki so bili na podlagi 26. člena končnih in prehodnih določb Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi – ZObr-D (Uradni list RS, št. 40/04) v letu 2009 razporejeni na nova delovna mesta zaradi izobrazbenega primanjkljaja, se vrne ob razporeditvi leta 2009 doseženi plačni razred in doda razrede napredovanj, ki so jih dosegli od premestitve v letu 2009. Obravnavani pripadniki po tem členu ostanejo na delovnih mesih, ki jih zasedajo ob uveljavitvi tega zakona.

19. člen
(odmera starostne pokojnine)

(1) Bivšim pripadnikom, za katere je v obdobju od 1.1.2013 do 31.12.2015 z odločbo Ministrstva za obrambo bilo ugotovljeno, da jim preneha delovno razmerje na obrambnem področju zaradi izpolnitve pogojev za poklicno ali starostno upokojitev in:

- jim je odločba o priznanju pravice do starostne pokojnine že bila izdana,
- jim odločba o priznanju pravice do starostne pokojnine še ni bila izdana,

se jim ne glede na vsa določila Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ((Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10– ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2 in 9/17 – odl. US) in ne glede na zatečen status ob uveljavitvi tega zakona starostna pokojnina odmeri v odstotku od pokojninske osnove, kot da imajo ob starostni upokojitvi 40 let pokojninske dobe za odmero.

(2) Za upravičence po tem členu se ne upoštevajo določbe 38. člena zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(3) Po prvi alineji prvega odstavka tega člena se starostna pokojnina z odločbo odmeri na novo. Že izdana odločba o priznanju pravice do starostne pokojnine se z novo odpravi.

(4) Po drugi alineji prvega odstavka tega člena se starostna pokojnina po tem zakonu odmeri ob starostni upokojitvi.

20. člen
(financiranje iz državnega proračuna)

Republika Slovenija iz državnega proračuna in iz drugih virov zagotavlja sredstva za izvajanje tega zakona.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

21. člen (izvršilni predpisi)

(1) Minister za obrambo izda v 14. členu določene predpise za izvajanje tega zakona v treh mesecih od uveljavitve zakona.

(2) Za določeno s 10. do 13. členom velja, da se v predpisih, ki jih izda minister na podlagi predhodnega odstavka, uredi povračilo za obdobje od uveljavitve tega zakona.

(3) Določeno v 12. členu se uporabi prvič za leto v katerem se uveljavi ta zakon.

(4) Določeno s 16. do 18. členom se izvede v treh mesecih od uveljavitve tega zakona z veljavo od dne uveljavitve tega zakona. Razlika v plači, ki jo ima pripadnik ob uveljavitvi tega zakona, od plače upravičenega pripadnika po 15. do 18. členu, do na novo določene plače se pripadniku obračuna in izplača za pet let nazaj od uveljavitve tega zakona.

(5) Določeno z 19. členom se izvede v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

22. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne prvi dan naslednjega meseca po uveljavitvi.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Člen določa namen zakona, zagotavljanje ustrezne pripravljenosti Slovenske vojske, in na kakšen način bo ta namen dosežen, z izboljšanjem statusa pripadnikov Slovenske vojske.

Pojasnjeno je, da se s tem zakonom dopolnjujeta sistemski Zakona o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski, v delih, zaradi katerih so pripadniki Slovenske vojske prikrajšani oz. so jim pravice zmanjšane na več delovnopравnih področjih zaradi opravljanja vojaške službe, ki so drugim delavcem samoumevne na podlagi splošnih predpisov. Zmanjšanje pravic, z njihovim zakonskim omejevanjem, v delovnem razmerju na ključnih delovnopравnih področjih odstopanja od splošnega še niso nikjer ovrednotena in zato je to potrebno urediti na zakonski ravni za odmeno omejevanja pravic pri profesionalnem opravljanju vojaške službe v Slovenski vojski, z namenom večjega zanimanja za profesionalnega opravljanja vojaške službe ter tako zboljšanja kadrovske ustreznosti in popolnitve Slovenske vojske.

K 2. členu:

Člen določa za uporabljeno v tem zakonu spolno slovnično obliko.

K poglavju II. Posebnosti opravljanja vojaške službe in dela na obrambnem področju:

Zakon o obrambi v poglavju VIII. Poklicno delo na obrambnem področju, 1. Sklenitev in odpoved pogodbe o zaposlitvi v prvem odstavku 88. člena določa, da za delavce na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če s tem zakonom ni določeno drugače.

Zakon o obrambi enako v poglavju VIII. Poklicno delo na obrambnem področju, 1. Sklenitev in odpoved pogodbe o zaposlitvi v petem odstavku 96. člena določa, da zaradi opravljanja dela v posebnih delovnih pogojih se delavcu plača poveča v skladu s splošnimi predpisi.

49. člen Zakona o službi v Slovenski vojski določa (pogoji za poklicno delo v vojski), da za sklenitev, trajanje in odpoved pogodbe o zaposlitvi vojaških oseb, ki poklicno opravljajo delo v Slovenski vojski, pogoje, pravice in obveznosti določata Zakon o obrambi in ta zakon.

Zgoraj navedeni členi zakonov z veljavo na obrambnem področju določajo, da je za pripadnike Slovenske vojske dopusten izvzem iz splošnih predpisov na več področjih oz. povsod kjer obrambni predpisi nekaj določajo drugače za zaposlene na obrambnem področju. Na drugi strani pa ti isti predpisi ne določajo ničesar, kar bi zaposlenim nadomestilo drugačno urejanje pravic iz delovnega razmerja, plače za zaposlene pa se urejajo s Kolektivno pogodbo za javni sektor, ki te ureja splošno za celoten javni sektor, področno za resor obrambe pa nobeden akt ne ureja nadomestil zaradi enostranskega urejanja delovnih razmerij na zakonski ravni.

Zaradi opisanega predlog zakona od drugega do osmega člena določa pripadanje povišanja plač zaposlenim na obrambnem področju zaradi drugačnega urejanja delovnih razmerij in posebnih pogojev dela na obrambnem področju pri profesionalnem opravljanju vojaške službe.

K 3. členu:

Zaradi ukinitve temeljne pravice delavcev vojaškim osebam, popolne prepovedi stavke, se določa nadomestilo za odstopanja od z ustavo in zakoni splošno določenega z veljavo za vse druge delavce (ponekod z omejitvami). Omejenost pravice do stavke za vojaške osebe še ni ovrednotena in vojaške osebe so kot delavci močno omejene pri uveljavljanju svojih pravic iz delovnega razmerja, za to pa nimajo nikakršnega nadomestila in ta člen ga določa.

Za ovrednotenje prepovedi, ki izhajajo iz pravice do stavke, se vojaškim osebam poveča plača, in sicer 60 evrov bruto na mesec, saj ob prehodu na nov plačni sistem ta prepoved ni bila ustrezno upoštevana. Ob tem je treba poudariti, da velja v javnem sektorju le za vojaške osebe popolna prepoved stavke. Predlog temelji na usmeritvah Ustavnega sodišča (U-I-289/13), ki je odločilo, da je legitimno, da za vojaške osebe velja popolna prepoved stavke. Pri tem je sodišče poudarilo, da vojaške osebe, ki opravljajo vojaško službo, z vidika pravice do stavke niso v primerljivem položaju z drugimi javnimi uslužbenci že glede na posebne značilnosti uresničevanja obrambne dolžnosti iz 123. člena Ustave RS.

K 4. členu:

Ovrednotena je ureditev urejanja delovnih razmerij s pogodbami za določen čas. Prvi odstavek 92. člena Zakona o obrambi določa, da se pripadnikom Slovenske vojske lahko sklepajo pogodbe za določen čas, vojakom pa se pogodbe o zaposlitvi lahko podaljšujejo le do njihovega 45 leta starosti.

Z vojaškimi osebami se na podlagi navedenih določil obrambne zakonodaje sklepajo pogodbe za določen čas, kar ima velik vpliv na kvaliteto življenja pripadnik v času opravljanja vojaške službe in še posebej to velja za vojake, ki ne smejo več delati kot vojaki po doseženem 45 letu starosti.

Pripadniki so prikrajšani za najemanje dolgoročnih in kratkoročnih kreditov. Pripadniki ne morejo reševati svoje stanovanjske problematike, kot drugi delavci in javni uslužbenci. Zaradi pogodb za določen čas pripadniki nimajo zagotovljene stabilne službe, imajo zagotovilo službe zgolj in le do izteka pogodbe za določen čas in nikoli ne vedo vnaprej, kdaj jim bo pogodba o zaposlitvi podaljšana in kdaj ne, preprosto so lahko ob vsakem izteku pogodbe o zaposlitvi brez službe, saj delodajalcu ob izteku pogodbe o zaposlitvi za določen čas ni potrebno utemeljevati razlogov za nepodaljšanje pogodbe o zaposlitvi, kar velja tudi za pripadnike Slovenske vojske.

Še posebej nesigurni v življenju glede službe so vojaki, ki po profesionalnem opravljanju vojaške službe v Slovenski vojski ves čas ne vedo kaj bodo delali po 45 letu starosti in če sploh bodo kaj delali. Po 25 letih profesionalnega opravljanja vojaške službe v Slovenski vojski vojaki ne znajo delati nič drugega, splošna izobrazba pa jim po 25 letih dela izven področja splošne izobrazbe ne pomaga pri iskanju nove službe.

Možnost sklepanja pogodb za določen čas s pripadniki je njihov velik hendikep in posledično je njihova socialna varnost dosti nižja od ostalih delavcev, še posebej to velja za vojake. Hendikep ne velja zgolj za pripadnike ampak so v negotovosti tudi njihove družine.

Do sedaj za opisano močno okrnjenost socialne varnosti pripadniki niso prejeli nobenega nadomestila zaradi sklepanja pogodb za določen čas, predlog ga v tem členu določa.

K 5. členu:

Zaposlenim v plačni podskupini C4 (vojaškim osebam) se določajo plače z uredbo vlade s tem, ko se z njo uvrščajo v plačne razrede v enotnem plačnem sistemu javnega sektorja. V Republiki Sloveniji velja pogodbeni koncept delovnih razmerij in tako, s kolektivnimi in individualnimi pogodbami se tudi določajo plače. Vojaškim osebam v plačni podskupini C4 se pa plače določajo z uredbo vlade enostransko brez možnosti sodelovanja zaposlenih pri odločanju, tudi predstavnikom zaposlenih sindikatom. V praksi se niti dolžno usklajevanje uredbe s sindikati ne izvaja, saj na enotni plačni sistem obrambno ministrstvo nima zadostnega vpliva, ker enotni plačni sistem omejuje vsakršna odstopanja od s sindikati celotnega javnega sektorja dogovorjenega.

Drugi odstavek 13. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in Zakona o službi v Slovenski vojski in tretji odstavek 98. člena (plača) določata, da se, kot se za druge dejavnosti plače urejajo v kolektivni pogodbi, urejanje plač za pripadnike oz. za Slovensko vojsko z uredbo vlade. Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju določa, da druga vprašanja, ki se urejajo v drugih dejavnostih s kolektivnimi pogodbami, se za Slovensko vojsko uredijo z uredbo vlade.

Zaradi odsotnosti kolektivne pogodbe za pripadnike in enostranskega urejanja plač ta člen določa odmeno za prikrajšanje pripadnikov za sodelovanje pri urejanju njihovih plač oz. za enostransko določene plače, ki niso odvisne od pogodb o zaposlitvi, saj se pripadnikom mimo pogodbe o zaposlitvi enostransko določajo v času trajanja delovnega razmerja.

K 6. členu:

Pripadnikom Slovenske vojske se določa višja plača zaradi posebnih zahtev in odgovornosti na obrambnem področju, ker ne morejo prekiniti delovnega razmerja po svoji volji ne glede na splošni ali posebej določen odpovedni rok med povišano pripravljenostjo oziroma med izvajanjem posebno pomembnih nalog, kar lahko traja tudi več mesecev ali let.

Omejitev odpovedi določa 64. člen Zakona o službi v Slovenski vojski ureja prenehanje pogodbe o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo enote, katere pripadnik odpove pogodbo o zaposlitvi. Čeprav je sklenitev pogodbe o zaposlitvi pogojena z voljo pripadnika in enako velja za prenehanje pogodbe oziroma odpoved pogodbe o zaposlitvi, odpoved začne učinkovati šele, ko preneha veljati povišana pripravljenost, takrat po zakonu začne teči tudi odpovedni rok. Odpovedni rok ne glede na odpoved med povišano pripravljenostjo ne teče, temveč začne teči z dnem, ko je odpravljeno stanje, ki se po Zakonu o obrambi (četrti odstavek 27. člena) šteje za povišano pripravljenost. Če je vojaška oseba dala odpoved med opravljanjem vojaške službe zunaj države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se ta oseba vrne v kraj bivanja. Med izrednim ali vojnim stanjem pa odpovedni rok ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi začne teči z dnem odprave takšnega stanja. Kakršna koli drugačna ureditev bi omogočala, da se vojaške osebe izognejo opravljanju vojaške službe v trenutku, ko je opravljanje te službe povezano tudi z večjimi nevarnostmi. To pa ni smisel niti pogodbe o zaposlitvi niti sistema popolnjevanja vojske s poklicnimi pripadniki. Samovoljna zapustitev enote v obdobju povišane pripravljenosti kljub zakonski omejitvi pomeni prekrškovno oziroma pod nekaterimi pogoji tudi kazensko odgovornost vojaške osebe, ki je samovoljno zapustila enoto.

K 7. členu:

Zaradi štetja pripravljenosti na delovnem mestu ali določenem kraju, kot čas, ki se ne šteje v polni delovni čas, čeprav je pripadnik nekje po volji delodajalca, se pripadnikom določa povečanje plače.

97.e člen Zakona o obrambi določa posebno štetje delovnega časa na delovnem mestu ali določenem kraju, ki se ne šteje v polni delovni čas, kar je izjema iz definicije efektivnega delovnega časa, kot jo določa Zakon o delovnih razmerjih. Ker se pripadnikom odreja biti pripravljen v službi in se plačajo, kot drugi javni uslužbenci, ko so doma pripravljeni za prihod na delo, za pripadnike ta posebnost ni posebej ovrednotena v nobenem predpisu. Zato ta člen določa povečanje plače pripadnikom zaradi odrejanja pripravljenosti v službi s plačilom, kot so ga deležni drugi javni uslužbenci ko so pripravljeni doma za prihod na delo.

K 8. členu:

Člen določa povečanje plače pripadnikom Slovenske vojske zaradi opravljanja dela v posebnih pogojih, ki jih določa 88. člen Zakona o obrambi.

Posebni pogoji dela izhajajo iz narave in posebnosti vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju. Glede na značilnosti in posebne zahteve vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju so v tem členu urejeni posebni delovni pogoji, to je delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden, ter delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami. Primeri so v obrambnem zakonu taksativno naštet. Podrobneje so posebni delovni pogoji za pripadnike Slovenske vojske opredeljeni v Zakonu o službi v Slovenski vojski.

K 9. členu:

Povečanje plač pripadnikom Slovenske vojske je določeno zaradi dolžnega brez pogojnega izvrševanja ukazov in povelj splošno in tudi takrat, ko gre za očitno kršenje delovnopравnih predpisov, katerih se kršitve se lahko ugotavljajo po posebnem postopku, ki ga določajo obrambni predpisi.

Izvrševanje aktov vodenja in poveljevanja in posebno urejanje varstva pravic za pripadnike Slovenske vojske in tako dolžnega izvrševanja aktov vodenja in poveljevanja (ukazov, povelj) brez možnosti ugovaranja izhaja iz 46. člena Zakona o obrambi in 63. točke Pravil službe v Slovenski vojski v povezavi s tretjim odstavkom 100.a členom Zakona o obrambi, ki določa posebno uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja za zaposlene na obrambnem področju.

V Slovenski vojski so pripadniki dolžni izvrševati v celoti in popolno brez ugovaranja, svoje pravice pa lahko po izvršenih ukazih uveljavljajo po posebni delovnopравni poti, v kateri se večkrat izkaže, da so bili splošni in posebni predpisi pri izvrševanju nalog kršeni, a pripadniki so jih izvršili, ker morajo ukaze in povelja izvrševati.

V praksi se poveljujoči mnogokrat zavedajo kršitev delovnopравnih predpisov a kljub temu v takšnih situacijah izdajajo povelja in ukaze, ker je nalogo, ki jim je bila dana treba izvršiti. Vseh situacij, v katerih se poveljujoči in pripadniki lahko znajdejo ni možno predvideti in vojska je institucija v kateri je izvrševanje ukazov in povelj temeljno načelo ne glede na posledice, ki lahko sledijo, tudi če se izkaže, da je šlo za kršenje delovnopравnih predpisov. Zaradi vsega

navedenega oz. pojasnenega tudi obstaja posebno varstvo pravic v obrambni zakonodaji, ki je drugi delavci ne poznajo in ji temu niso podvrženi, pripadniki Slovenske vojske pa zaradi takšne ureditve ne prejemajo nobenega nadomestila ali dodatka in zato ta člen določa povišanje njihovih plač.

K poglavju III. Bonitete:

Bonitete za pripadnike vojska so način, ki se ga poslužujejo druge države za zadostno zanimanje za opravljanje zahtevnih poklicev v oboroženih silah zaradi vseh posebnosti in omejitev, ki so v vojskah nujno potrebe za njeno normalno delovanje in brez teh vojske ne morejo delovati.. Opravljanje vojaškega poklica je način življenja, ki se mu pripadniki podredijo za čas opravljanja profesionalnega opravljanja vojaške službe.

Same plače niso zadostna domena za vsa odrekanja pripadnikov, pomembna je tudi skrb države za pripadnike Slovenske vojske, saj se le na ta način vzbudi zadostna pripadnost domovini in organizaciji, ki državi predstavlja njeno hrbtenico.

V tem poglavju so določene bonitete za zaposlene na obrambnem področju, ki so lahko izvedljive in bodo družinam pripadnikov prinesle zadovoljstvo zaradi opravljanja vojaške službe. Delo na obrambnem področju bo z uvedbo bonitet postalo bolj zanimivo in zadovoljstvo pripadnikov bo ne glede na vsa odrekanja veliko, vplivalo pa bo pozitivno na zaposlovanje mladih v Slovenski vojski in zadržanje pripadnikov ter splošno moralo pripadnikov.

K 10. členu:

Zakon o službi v Slovenski vojski je že leta 2007 uvedel subvencioniranje dela oskrbnine za varstvo predšolskih otrok, vendar je določil, da vlada določi višino in merila za subvencioniranje dela oskrbnine predšolskih otrok pripadnikom. Vlada izvedbenega predpisa za subvencioniranje do sedaj ni sprejela in pripadniki kljub določeni pravici te niso deležni. Kljub večkrat podanim zahtevam za sprejem meril in višine subvencije do sprejema ni prišlo.

Določbe o subvenciji v Zakon o službi v Slovenski vojski so dosegle obratni učinek od zelenega zato ker se izvedbeni akt v več kot desetih letih ni sprejel. Pripadniki vedo za njihov pravico a je ne morejo uveljavljati, ker doslej ni bilo politične volje za sprejem izvedbenih aktov. V Državnem zboru, na sejah Odbora za obrambo je bilo večkrat govora o dolžnem sprejetju izvedbenih aktov za subvencioniranje, a do sprejema ni prišlo.

Tokrat se v tem členu predlaga, da se višina subvencije za vse pripadnike določi 80% ne glede na status pripadnika.

K 11. členu:

Uvaja se popolna oprostitvev plačila najemnine za službena stanovanja pripadnikov za čas opravljanja vojaške službe. Ta ukrep je namenjen posebej mladim, saj bodo mladi z vstopom v Slovensko vojsko rešili svoj stanovanjski problem v kolikor bodo do stanovanja po merilih in kriterijih za dodeljevanje stanovanj do njih upravičeni. Oprostitev plačila velja za čas opravljanja vojaške službe, s tako določeno oprostitvijo plačila bo zraven privabljanja mladih velik učinek tudi pri zadrževanju že zaposlenih v Slovenski vojski.

K 12. členu:

Pripadniki, ki imajo svoj stanovanjski problem že rešen z nepremičnino, bodo z uvedbo oprostitve plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča deležni bonitete, kot pripadniki, ki bodo deležni oprostitve plačila najemnine za službeno stanovanje.

Oba, 10. in 11. člen se dopolnjujeta in sta socialno naravnana, saj bodo vsi pripadniki, pri uporabi službenih stanovanj ali svojih nepremičnin deležni bonitete nižjih življenjskih stroškov.

K 13. členu:

Člen določa plačilo zdravstvenih storitev do polne vrednosti storitev s plačilom ali povračilom dodatnega zdravstvenega zavarovanja. Način zagotavljanja zdravstvenih storitev do polne vrednosti uredi minister za obrambo.

Ta člen skoraj nebi sodil med bonitete, saj pripadniki sami plačujejo dodatno zdravstveno zavarovanje, ker Vojaška zdravstvena služba ne zagotavlja vseh zdravstvenih storitev, ampak le manjši del za lastne potrebe Slovenske vojske. Pripadniki se zdravijo v javnem zdravstvenem sistemu in temu primerno se zavarujejo po splošnem sistemu zavarovanja zdravstvenih storitev z obveznim osnovnim zdravstvenim zavarovanjem, ki ga plačuje delodajalec in z dodatnim, ki ga plačujejo sami. Vojske drugih držav krijejo vse stroške zdravljenja za svoje pripadnike, ali imajo svoje zdravstvene kapacitete, medtem ko za pripadnike Slovenske vojske ni poskrbljeno tako, saj se zdravijo v javnem zdravstvenem sistemu.

K 14. členu:

Za pripadnike Slovenske vojske se določa oprostitvev plačila dohodnine po tem zakonu. Po Zakonu o dohodnini so obdavčeni vsi dohodki, razen tistih, ki so v zakonu izrecno navedeni kot neobdavčeni oziroma oproščeni plačila dohodnine. Za dohodek obdavčen z dohodnino velja tudi boniteta. Cilji in namen predloga zakona bodo prej doseženi ob oprostitvi plačila dohodnine za pripadnike, saj bodo pri posameznem pripadniku tako doseženi višji finančni učinki.

Člen določa tudi, da za izvajanje določenega z 3. do 13. členom za pripadnike Slovenske vojske uredi podrobneje minister za obrambo s predpisom. Gre predvsem za ureditev izvajanja določenih bonitet, v kolikor pa se izkaže za potrebno, pa tudi za določeno v 3. do 9. členu.

K 15. členu:

Kot boniteta se uvaja oprostitvev plačila davka na motorna vozila (DMV) po vzoru oprostitve plačila DMV za velike družine s tremi ali več otroci. Boniteta je določena tako, da se lahko oprostitvev plačila koristi enkrat v treh letih.

K poglavju IV. Odprava posledic urejanja delovnih razmerij na obrambnem področju

V členih od 16. do 19. se predlaga odprava nepoštene in krivične obravnave pripadnikov Slovenske vojske v preteklosti, katerih posledice je potrebno odpraviti zaradi negativnega

vpliva na vse pripadnike in porušene vojaške hierarhije. Vsi postopki, ki so se v preteklosti izvajali in privedli do nepoštene in krivične obravnave so bili skladni z zakonom, a vendar so njihove posledice danes tako hude, da jih je nujno potrebno odpraviti. Postopki so se izvajali v skladu s predpisi, ki so takrat veljali na obrambnem področju, kot nekakšen vzporedni sistem urejanja delovnih razmerij napram ostalim javnim uslužbencem. Obrambna zakonodaja pri spreminjanju ni sledila ostalim spremembam (2/3 večina za ZObr) javno uslužbenskega sistema in rešitve, po katerih so bili obravnavani pripadniki obravnavanih štirih kategorij so bile ob uporabi napram predpisom z veljavo za druge javne uslužbenke zastarele. Ne glede na zastarelost so obrambni predpisi bili v veljavi in kot takšne jih je Ministrstvo za obrambo bilo dolžno uporabiti.

Posledice opisanega so za Slovensko vojsko uničujoče, saj so danes porušena razmerja med čini in plačami, ki bi morale biti primerljive činom, a niso. Ugotovimo lahko, da je s plačami porušena vojaška hierarhija, kar je za vojaško hierarhično organizacijo nedopustno in zelo slabo vpliva na moralo vseh pripadnikov, še posebej slabo vpliva na oškodovane, katerih večina zaseda vodstvene in druge pomembne položaje v Slovenski vojski.

Ves čas od storjenih krivic si oškodovani pripadniki prizadevajo za odpravo škodljivih posledic nepoštene obravnave. Mnogi so zaradi prikrajšanja bili v sodnih sporih, a ker je bilo vse skladno s predpisi so bili sodni spori izgubljeni.

V vseh štirih primerih t.i. "anomalij" je danes jasno, kaj se je s pripadniki dogajalo, da imamo danes z njimi porušeno vojaško hierarhijo s plačami, kot bo opisano v obrazložitvah posameznih členov.

Zaradi opisanega v poglavju Odprava posledic urejanja delovnih razmerij na obrambnem področju se predloga odprava anomalij in njihovih škodljivih posledic za vnaprej, ter povrnitev škode oškodovanim za pet let nazaj, kolikor je zastaralni rok za pravice iz delovnega razmerja. Oškodovanih pripadnikov po posameznih skupinah oškodovanja je približno 50, razen pri odpuščenih zaradi izpolnitve pogojev za poklicno upokojitev, katerih je približno 200.

Oškodovanje pripadnikov v različnih anomalijah traja že več let, pri podčastnikih - 16. člen - 10 let, pri prenosih razredov napredovanj - 17. člen - 10 do 14 let, pri izobrazbenem primanjkljaju - 18. člen - 10 do 14 let in pri odmeri starostne pokojnine - 19. člen - do 5 let. Poprava škode za pet let nazaj predstavlja kompromis, ki bo škodo oškodovanim do neke mere ublažil, zagotovo pa bi ta odprava škode blagodejno vplivala na moralo vseh pripadnikov, oškodovanih in posledično ostalih ter na izboljšanje delovanja in odnosov v Slovenski vojski, saj bi bila ponovno vzpostavljena primerna vojaška hierarhija.

V letu 2017 je bilo, po večletnem opozarjanju Sindikata vojakov Slovenije izvedeno srečanje predstavnikov oškodovanih štirih skupin pripadnikov Slovenske vojske z ministrico za obrambo. Na srečanju so bile t.i. "anomalije" predstavljene ministrici, ki je obljubila, da bo od načelnika Generalštaba zahtevala predloge rešitev za vse štiri skuine. Po več mesecih je Sindikat vojakov Slovenije prejel ministričin odgovor, v katerem je pojasnila njeno in stališče načelnika Generalštaba, da bi se oškodovanja lahko odpravila le z zakonom, ki pa ga v trenutnih razmerah, ni za pričakovati.

Zaradi nezmožnosti odprave anomalij, ki rušijo vojaško hierarhijo ob obstoječih veljavnih predpisih se njihova odprava predlaga s tem predlogom zakona.

K 16. členu:

Podčastnikom ob napredovanju na zahtevnejša delovna mesta se je zgodila krivica ob njihovem napredovanju na zahtevnejša delovna mesta v mesecih pred uvedbo novega

plačnega sistema 1.8.2008. Nepravično so bili obravnavani najbolj prizadevni podčastniki, ki so se dodatno izobraževali in pridobili ustrezno splošno izobrazbo (višjo ali visoko šolo) ter potrebno vojaško strokovno izobrazbo za napredovanje iz podčastnika v višjega ali visokega podčastnika. Po mnogih naporih v več letnem izobraževanju so napredovali na zahtevnejša delovna mesta višjih in visokih podčastnikov. Napredovali so na zahtevnejša delovna mesta po veljavnih predpisih do 1.8.2008 in zaradi zamenjave tarifne skupina (iz V. v VI. ali VII.) so izgubili vse plačilne razrede napredovanj. Na novih delovnih mestih jim je bil določen osnovni plačilni razred brez napredovanj. Njihovi kolegi, še danes podčastniki, so že ob njihovem napredovanju imeli višjo plačo, saj so z nižjim osnovnim plačilnim razredom in razredi napredovanj imeli višji končni plačilni razred od svojih napredovanih kolegov na višjih položajih v vojaški hierarhiji, v mnogih primerih tudi nadrejenih višjih podčastnikov.

Podčastniki, ki napredujejo na zahtevnejša delovna mesta višjih ali visokih podčastnikov po 1.8.2008 po Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju (uporaba od 1.8.2008) zadržijo plačne razrede napredovanj in ob napredovanju prejmejo še eden plačni razred zraven, ker so napredovali v nazivu javnega uslužbenca, saj tako določa Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju.

Danes imamo v Slovenski vojski situacijo, da imajo od na najodgovornejših delovnih mestih razporejenih višjih in visokih podčastnikov višje plače njihovi podrejeni z nižjimi čini, ki so na manj zahtevnih delovnih mest. To je posledica uvedbe enotnega plačnega sistema, zaradi katere se razlika v plačah med podrejenimi in nadarjenimi, med višjimi in nižjimi čini, z leti le še pogloblja. Pri posameznem višjem ali visokem podčastniku gre za razliko v plači od 150 evrov do 250 evrov in takšno nepošteno plačilo z nižjim plačilom za opravljanje zahtevnejšega dela, ki ruši vojaško hierarhijo s plačami, velja že skoraj deset let.

Podčastniški zbor Slovenske vojske in Sindikat vojakov Slovenije že ves čas od storjene krivice opozarjata na nujnost odprave posledic uvedbe enotnega plačnega sistema v javnem sektorju.

Varuhinja človekovih pravic RS je obravnavala nepošteno obravnavo ob napredovanju podčastnikov v višje ali visoke podčastnike in v enem svojih letnih poročil jo je označila za kršenje temeljnih človekovih pravic s priporočilom, da se posledice te obravnave odpravijo.

Zadnji poskus odprave je bil v letu 2017 na sestanku z ministrico za obrambo. Po sestanku je bilo skupno stališče ministrice in načelnika Generalštaba, podano pisno Sindikatu vojakov Slovenije, da je potrebno to kot ostale anomalije odpraviti z zakonom.

K 17. členu:

Po javno uslužbenskih predpisih je pred 1.7.2004 in po 1.8.2008 velja, da se razredi že pridobljenih napredovanj ob napredovanju na zahtevnejše delovno mesto znotraj iste tarifne skupine prenašajo in priščejejo razredom osnovne plače za novo zahtevnejše delovno mesto. Zgolj v časovnem obdobju od 1.7.2004 do 1.8.2008 pa so predpisi določali, da se že doseženi pridobljeni razredi napredovanj ob napredovanju na zahtevnejše delovno mesto znotraj iste tarifne skupine ne prenašajo oz. so jih pripadniki ob napredovanjih izgubili.

Posledice opisane nepravične obravnave se danes odražajo v tem, da imajo na primer visoki častniki na zahtevnejših delovnih mestih nižje plače od svojih podrejenih z nižjimi čini tudi do 400 evrov. Ob realnih plačnih razredih pripadnikov (z imeni in priimki) imamo danes stotnike s 46 plačnim razredom in polkovnike z 42 plačnim razredom. Poudariti je treba, da sta med stotnikom in polkovnikom še dva čina, in sicer major in podpolkovnik. Torej je razlika med opisanim stotnikom in polkovnikom tri čine, kar po veljavnih predpisih pomeni vsaj 6 let dela (v

višji čin lahko napreduješ po najmanj dveh letih), opravljen višji štabni tečaj (pogoj za čin majorja in podpolkovnika, traja 6 mesecev), opravljen general štabni tečaj (pogoj za polkovnika, traja 1 leto) in magisterij (pogoj za polkovnika). Tako pripadnik s tremi čini nižje, z nižjo izobrazbo in z 1 leto in pol krajšim vojaškim izobraževanjem ter z manj zahtevnejšim delom v vojaški hierarhični lestvici prejema dosti višjo osnovno plačo od njegovega drugo ali tretje nadrejenega polkovnika. Drugače bi lahko to anomalijo opisali, kot da bi imel referent višjo plačo od sekretarja.

Posledice opisanega je potrebno čim prej odpraviti tako kot je predlagano, ker se bo s tem ponovno vzpostavila vojaška hierarhija v kateri bodo plače sledile činom in zahtevnosti opravljanja dela.

K 18. členu:

Po javno uslužbenskih predpisih je od 1.7.2014 veljal spregled izobrazbenega primanjkljaja (14. člen Zakona o sistemu plač v javnem sektorju - ZSPJS) za eno stopnjo izobrazbe. S spremembami in dopolnitvami Zakona o obrambi (ZObr-D) se je v letu 2004 temu sledilo in ZObr-D je v petem in šestem odstavku 26. člena določil, da se pripadnike Slovenske vojske razporedi na delovna mesta za katere izpolnjujejo pogoj pridobljene stopnje izobrazbe, ne glede na njegov čin ali naziv. Junija 2008, tik pred uvedbo novega enotnega plačnega sistema je prišlo do sprememb z ZSPJS-I, odpravil se je spregled izobrazbe za eno stopnjo in to tako, da je od takrat bil dopusten spregled izobrazbe ne glede na število stopenj manjkajoče izobrazbe. Zakon o obrambi se je do danes spreminjal le v letu 2015 (ZObr-E, izjemna pooblastila vojske) in določbe o izobrazbenem spregledu so v njem ostale nespremenjene do leta 2009, ko je Ministrstvo za obrambo na podlagi določb 26. člena ZObr-D premestilo pripadnike z odstopanjem v izobrazbi na nižja delovna mesta.

Spregled izobrazbe je za vse javne uslužbenke veljal ob uvedbi novega plačnega sistema 1. avgusta 2008 za neomejeno stopenj izobrazbe ob uvedbi novega plačnega sistema, pripadniki Slovenske vojske pa so na podlagi ZObr bili premeščeni na nižja delovna mesta v letu 2009.

Zgodilo se je to, da so pripadniki bili obravnavani neenako napram drugim javnim uslužbencem zaradi potrebne 2/3 večina za spremembe ZObr, ki se že 14 let ni spreminjal, razen glede pooblastil vojski. ZObr je ohranil v veljavi spregled izobrazbe zgolj za eno stopnjo, medtem ko se je pred začetkom uporabe ZSPJS ta spremenil in dopustil neomejen spregled stopenj izobrazbe, ki velja še danes, zaradi ZObr pa to za pripadnike Slovenske vojske ni veljalo. Premeščeni pripadniki na nižja delovna mesta so bili obravnavani neenako napram drugim javnim uslužbencem, ki so lahko ostali na delovnih mestih, kot so jih zasedali in jih še danes.

Opisano je že v letu 2009 ob premestitvah zelo slabo vplivalo na moralo vseh pripadnikov, še posebej premeščenih. Posledice opisanega je potrebno odpraviti tako kot je predlagano, s tem se bo popravila neenaka obravnava pripadnikov in povrnilo zaupanje v skrb za vse pripadnike.

K 19. členu:

ZObr v povezavi z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 je v obdobju od 1.1.2013 do 31.12.2015 določal (ZPIZ-2, deseti odstavek 413. člena), da se pripadnikom Slovenske vojske prekine delovno razmerje, ko izpolnijo pogoje za poklicno upokojitev. ZObr je določal prekinitev delovnega razmerja v letu izpolnitve pogojev za starostno upokojitev, ZPIZ-2 pa je to spremenil in določil, da se delovno razmerje pripadnikom prekine, ko izpolnijo pogoje za poklicno upokojitev. S spremembami in dopolnitvami ZPIZ-2 takšna ureditev od

1.1.2016 ne velja več, od takrat se pripadniki sami odločajo o tem, kdaj bodo uveljavljali pravico do poklicne upokojitve, delovno razmerje pa se jim prekine, ko imajo pogoje za starostno upokojitev s polno odmero za 40 let pokojninske dobe za odmero.

S 1.1.2013 je začel delovati sistem poklicnega upokojevanja in vseh posledic pokojninske reforme se takrat še ni poznalo. V praksi se je izkazalo, da se pripadnikom Slovenske vojske prekinja delovna razmerja ob izpolnitvi pogojev za poklicno upokojitev, in da po obdobju poklicne upokojitve, kljub temu, da so v času poklicne upokojitve vplačevali sredstva v t.i. prvi pokojninski steber, ti pripadniki ne dosežejo 40 let pokojninske dobe za odmero starostne pokojnine in, da imajo nižjo odmero starostne pokojnine od polne za do 8 odstotkov. Do tega je prišlo zato, ker se dodana doba, ki so jo nabirali od 1.1.2001, šteje v dobo 40 let, ki je po ZPIZ-2 pogoj za starostno upokojitev. Dodana doba se šteje za izpolnitev pogoja za starostno upokojitev, ne upošteva pa se pri odmeri (8. točka 7. člena ZPIZ-2).

Opisana pomanjkljivost nebi imela negativnih posledic, če bi se pripadniki Slovenske vojske lahko sami odločali o prekinitvi delovnega razmerja in odhodu v poklicno ter starostno upokojitev, saj bi se v primeru odhoda v poklicno upokojitev zavestno odločili, da bodo imeli nižjo starostno pokojnino od polne zaradi hitrega odhoda v poklicno upokojitev. Zavedali bi se tudi, da bi zato imeli nižjo starostno pokojnino trajno doživljenjsko.

S spremembami in dopolnitvami ZPIZ-2 z veljavo od 1.1.2016, se je s 36. členom ZPIZ-2B spremenil 413. člen ZPIZ-2 tako, da od takrat velja, kot pred 1.1.2013, da se pripadnikom Slovenske vojske prekine delovno razmerje ob izpolnitvi pogojev za starostno upokojitev v skladu z 92. členom ZObr.

V enem od predlogov sprememb nove obrambne zakonodaje je že bila predvidena podobna rešitev, kot se predlaga za sprejem, vendar do sprejema ni prišlo. Po tem predlogu bi se posebej obravnavalo vse pripadnike, ki so že starostno upokojeni z novo odmero starostne pokojnine s priznanjem 40 let dobe za odmero, ter vse ostale, ki še niso starostno upokojeni ali še niso prejeli odločbe o priznanju pravice do starostne pokojnine.

Pripadnikom Slovenske vojske se je v obdobju od 1.1.2013 do 31.12.2015 prekinjalo delovna razmerja prehitro, saj imajo danes tudi do 200 evrov nižje pokojnine od polne doživljenjsko. Takšne obravnave se zavedajo vsi pripadniki Slovenske vojske in za njih je ta izkušnja negativna in ne bo pozabljena. Sprejem predlagane rešitve, ki bi popravilo storjeno in odpravilo škodljive posledice, zagotovo pa bi pozitivno vplivalo na vse pripadnike Slovenske vojske, še posebej pa bi sprejem zakona blagodejno vplival na prikrajšane.

K 20. členu:

Člen določa financiranje iz proračuna Republike Slovenije.

K poglavju V. Prehodne in končne določbe

To poglavje določa vse potrebno za začetek uporabe in izvajanje predloga zakona.

K 21. členu:

Člen določa rok za sprejem potrebnih podzakonskih predpisov ministra za obrambo, tri mesece. Za bonitete se določa tudi, da se jih uredi ob sprejemu podzakonskih predpisov za obdobje od začetka uveljavitve zakona do sprejema podzakonskih predpisov.

V tretjem odstavku se določa leto 2018 za prvo leto, za katero se pripadnikom povrne letno nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

Določa se tudi rok za odpravo posledic urejanja delovnih razmerij na obrambnem področju.

K 22. členu:

Člen določa dan uveljavitve tega zakona na s prvim dnevom po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in začetek uporabe na prvi dan naslednjega meseca po uveljavitvi.